

Bank VTB (Azərbaycan) ASC

Maliyyə hesabatları

*31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il
müstəqil auditorun hesabatı ilə birlikdə*

Mündəricat

Müstəqil auditorun hesabatı

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	1
Mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabat	2
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat.....	3
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	4

Maliyyə hesabatlarına dair qeydlər

1. Əsas fəaliyyət.....	5
2. Hesabatların tərtibatının əsası	5
3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı.....	6
4. Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və ehtimalları.....	15
5. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri.....	16
6. Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər.....	16
7. Derivativ maliyyə aktivi	17
8. Müştərilərə verilmiş kreditlər.....	17
9. Əmlak və avadanlıqlar.....	19
10. Qeyri-maddi aktivlər	19
11. Vergilər	20
12. Digər aktivlər və öhdəliklər	21
13. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı və digər kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	21
14. Müştərilər qarşısında öhdəliklər	22
15. Subordinasiyalı borclar.....	22
16. Kapital	22
17. Təəhhüdlər və şərti öhdəliklər	22
18. Xalis faiz gəliri	24
19. Haqq və komissiya gəliri və xərci	24
20. Əməliyyat xərcləri.....	25
21. Risklərin idarə edilməsi	25
22. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri.....	33
23. Aktivlərin və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin təhlili	35
24. Əlaqəli tərəflər haqqında açıqlamalar.....	35
25. Kapitalın adekvatlığı.....	37

Müstəqil auditorun hesabatı

Bank VTB (Azərbaycan) ASC-nin Səhmdarlarına və Müşahidə Şurasına

Maliyyə hesabatlarının auditi üzrə hesabat

Rəy

Biz VTB (Azərbaycan) ASC-nin ("Bank") 31 dekabr 2016-cı il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və həmin tarixdə başa çatan il üzrə mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, habelə mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı da daxil olmaqla maliyyə hesabatlarına dair qeydlərdən ibarət olan maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Bizim fikrimizcə, əlavə edilən maliyyə hesabatları 31 dekabr 2016-cı il tarixinə Bankın maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə başa çatan il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlər üzrə düzgün əks etdirir.

Rəy üçün əsas

Biz auditi Beynəlxalq Audit Standartlarına ("BAS") uyğun olaraq apardıq. Bizim həmin standartlar üzrə öhdəliklərimiz hesabatımızın *Maliyyə hesabatlarının auditi üzrə auditorun məsuliyyəti* bölməsində təsvir olunur. Mühasiblər üçün Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının "Peşəkar mühasiblərin etika məəcəlləsi"nə ("MBESS Məcəlləsi") uyğun olaraq biz Bankdan müstəqillik və biz MBESS Məcəlləsinə uyğun olaraq etika ilə bağlı digər öhdəliklərimizi yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsas təmin edir.

Maliyyə hesabatları üçün rəhbərliyin və audit komitəsinin məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının MHBS-yə uyğun hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi, həmçinin fırıldaqqılıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq əhəmiyyətli səhvlər olmayan maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin lazım bildiyi daxili nəzarət üzrə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən, rəhbərliyin Bankı ləğv etmək və ya əməliyyatları dayandırmaq niyyəti olduğu və ya bunu etməkdən başqa heç bir real alternativini olmadığı hallar istisna olmaqla, rəhbərlik Bankın daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməsi qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətlə bağlı məsələlərin (belə məsələlər varsa) açıqlanmasına və mühasibat uçotunun daim fəaliyyətdə olan müəssisə konsepsiyasının istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Audit komitəsi Bankın maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarət üçün məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının auditi üzrə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz ümumiyyətlə maliyyə hesabatlarında fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olmamasına kifayət qədər əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan auditor hesabatını təqdim etməkdir. Kifayət qədər əminlik əminliyin yüksək dərəcəsini ifadə edir, lakin BAS-a uyğun olaraq aparılmış audit nəticəsində mövcud olan bütün təhriflərin üzə çıxarılmasına zəmanət vermir. Təhriflər fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində əmələ gələ bilər və fərdi və ya məcmu halda götürülməklə hazırkı maliyyə hesabatlarının əsasında istifadəçilərin qəbul edəcəyi iqtisadi qərarlara təsir göstərmələrini ehtimal etməyə əsas olacağı halda əhəmiyyətli hesab olunur.

BAS-a uyğun olaraq aparılmış auditin bir hissəsi olaraq biz audit zamanı peşəkar mühakimə və peşəkar skeptisizm tətbiq edirik. Biz həmçinin:

- ▶ Maliyyə hesabatlarında fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edir və qiymətləndirir, həmin risklərə cavab olaraq audit prosedurlarını layihələşdirir və həyata keçirir, eləcə də rəyimiz üçün əsas yaratmaq məqsədilə kifayət və münasib olan audit sübutunu əldə edirik. Fırıldaqçılıq nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riski səhvlər nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riskindən yüksəkdir, çünki fırıldaqçılığa gizli sözləşmə, saxtakarlıq, bilərəkdən səhv buraxma, yanlış təqdimat və ya daxili nəzarət qaydalarına əməl olunmaması daxil ola bilər.
- ▶ Müəyyən şəraitdə münasib olan audit prosedurlarının işlənilib hazırlanması məqsədilə auditə aid olan daxili nəzarət elementləri haqqında anlayış əldə edir, lakin bu zaman Bankın daxili nəzarət sisteminin səmərəliliyi haqqında rəy bildirmək məqsədini güdmürük.
- ▶ Rəhbərlik tərəfindən istifadə edilmiş uçot prinsiplərinin münasibliyini, uçot təxminlərinin və əlaqəli açıqlamaların əsaslılığını qiymətləndiririk.
- ▶ Rəhbərlik tərəfindən mühasibat uçotunun daim fəaliyyətdə olan müəssisə konsepsiyasının tətbiqinin münasibliyi və əldə edilmiş audit sübutlarına əsaslanaraq Bankın daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməsi ilə bağlı əhəmiyyətli şübhə doğuran hadisə və ya şəraitlərlə əlaqədar mühüm qeyri-müəyyənliyin olub-olmaması haqqında nəticə çıxarıyıq. Mühüm qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu qənaətinə gələcəyimiz halda, biz auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli açıqlamalara diqqəti yönəltməliyik və ya, əgər bu cür açıqlamalar qeyri-münasib olarsa, rəyimizə düzəliş etməliyik. Lakin gələcək hadisə və ya şəraitlər Bankın daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməməsinə gətirib çıxara bilər.
- ▶ Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatı, strukturu və məzmununu, eləcə də maliyyə hesabatlarının müvafiq əməliyyat və hadisələri düzgün təqdim edib-etmədiyini qiymətləndiririk.

Biz Audit komitəsinin nəzərinə, digər məsələlərlə yanaşı, auditin planlaşdırılmış əhatə dairəsi, vaxtı və əhəmiyyətli audit nəticələri, o cümlədən audit zamanı daxili nəzarətdə müəyyən etdiyimiz hər hansı əhəmiyyətli çatışmazlıqları çatdırırıq.

Ernst & Young Holdings (CIS) B.V.

14 mart 2017-ci il

Bakı, Azərbaycan

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat**31 dekabr 2016-ci il tarixinə***(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)*

	Qeydlər	2016	2015
Aktivlər			
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	5	26,836	41,572
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında məcburi ehtiyatlar		560	2,056
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	6	40,390	48,274
Derivativ maliyyə aktivi	7	535	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər	8	195,337	364,309
Əmlak və avadanlıqlar	9	2,599	4,000
Qeyri-maddi aktivlər	10	1,741	1,044
Digər aktivlər	12	3,621	4,504
Cəmi aktivlər		271,619	465,759
Öhdəliklər			
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı və digər kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	13	323,015	348,195
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	14	51,873	86,739
Cari mənfəət vergisi öhdəliyi	11	822	-
Digər öhdəliklər	12	1,283	1,069
Subordinasiyalı borclar	15	22,863	16,986
Cəmi öhdəliklər		399,856	452,989
Kapital			
Səhmdar kapitalı	15	50,815	50,815
Yığılmış defisit		(179,052)	(38,045)
Cəmi kapital		(128,237)	12,770
Cəmi öhdəliklər və kapital		271,619	465,759

Maliyyə hesabatlarını Bankın İdarə Heyətinin adından imzalayan və buraxılmasına icazə verənlər:

Yuri Yakovlev

İdarə Heyətinin Sədri

Vadim Klimenko

Baş Maliyyə İnzibatçısının vəzifələrini icra edən

Yusif Məmmədov

Baş mühasibin vəzifələrini icra edən

14 mart 2017-ci il

Mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabat**31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il üzrə***(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)*

	<i>Qeydlər</i>	2016	2015
Faiz gəliri		43,167	52,215
Faiz xərci		(28,370)	(19,738)
Xalis faiz gəliri	18	14,797	32,477
Faizli aktivlər üzrə dəyərsizləşmə xərci	6, 8	(119,450)	(44,011)
Faizli aktivlər üzrə dəyərsizləşmə xərcindən sonra xalis faiz zərəri		(104,653)	(11,534)
Haqq və komissiya gəliri	19	1,516	1,487
Haqq və komissiya xərci	19	(581)	(342)
Xarici valyuta üzrə xalis gəlir/(zərərlər):			
- dilinq əməliyyatları		15,206	663
- yenidən qiymətləndirmə üzrə fərqlər		(32,370)	(7,299)
Digər gəlir		149	765
Qeyri-faiz gəliri		(16,080)	(4,726)
Əməliyyat xərcləri	20	(19,452)	(20,446)
Mənfəət vergisi xərcindən əvvəl zərər		(140,185)	(36,706)
Mənfəət vergisi (xərci)/gəliri	11	(822)	181
İl üzrə xalis zərər		(141,007)	(36,525)
İl üzrə digər ümumi gəlir		-	-
İl üzrə digər ümumi zərər, cəmi		(141,007)	(36,525)

Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat**31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il üzrə***(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)*

	<i>Səhmdar kapitalı</i>	<i>Yığılmış zərər</i>	<i>Cəmi kapital</i>
31 dekabr 2014-cü il	50,815	(1,520)	49,295
İl üzrə zərər	-	(36,525)	(36,525)
İl üzrə cəmi ümumi zərər	-	(36,525)	(36,525)
31 dekabr 2015-ci il	50,815	(38,045)	12,770
İl üzrə zərər	-	(141,007)	(141,007)
İl üzrə cəmi ümumi zərər	-	(141,007)	(141,007)
31 dekabr 2016-cı il	50,815	(179,052)	(128,237)

Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat**31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il üzrə***(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)*

	<i>Qeydlər</i>	2016	2015
Əməliyyat fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Alınmış faiz		24,454	46,380
Ödənilmiş faiz		(29,732)	(16,756)
Alınmış haqq və komissiya		1,516	1,487
Ödənilmiş haqq və komissiya		(581)	(342)
Xarici valyuta ilə dilinq əməliyyatlarından realizasiya olunmuş xalis gəlirlər		14,671	663
Alınmış digər əməliyyat gəliri		149	735
İşçilər üzrə ödənilmiş xərclər		(11,560)	(12,157)
Ödənilmiş digər əməliyyat xərcləri		(4,920)	(5,599)
Əməliyyat aktivlərində və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti		(6,003)	14,411
<i>Əməliyyat aktivlərində xalis (artım)/azalma</i>			
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər		5,516	(32,006)
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında məcburi ehtiyatlar		1,496	1,970
Müştərilərə verilmiş kreditlər		96,757	32,224
Digər aktivlər		(2,233)	42
<i>Əməliyyat öhdəliklərində xalis artım/(azalma)</i>			
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı və digər kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər		(184,209)	(35,186)
Müştərilər qarşısında öhdəliklər		(41,351)	27,892
Digər öhdəliklər		75	3
Mənfəət vergisindən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş xalis pul vəsaitlərinin hərəkəti		(129,952)	9,350
Ödənilmiş mənfəət vergisi		-	(100)
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə (istifadə edilmiş) / əldə edilmiş xalis pul vəsaitləri		(129,952)	9,250
İnvestisiya fəaliyyətindən əldə edilmiş pul vəsaitləri			
Əmlak və avadanlıqların alınması		(14)	(1,863)
Qeyri-maddi aktivlərin alınması		(737)	(863)
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə istifadə edilmiş xalis pul vəsaitləri		(751)	(2,726)
Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən əldə edilmiş pul vəsaiti			
Blok edilmiş uzunmüddətli depozit	2	110,669	-
Subordinasiyalı borclardan daxilolmalar		1,683	6,112
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş xalis pul vəsaitləri		112,352	6,112
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə valyuta məzənnələrinin dəyişməsinin təsiri		3,615	20,513
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərində xalis (azalma)/artma		(14,736)	33,149
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, dövrün əvvəlinə		41,572	8,423
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, dövrün sonuna	5	26,836	41,572

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

1. Əsas fəaliyyət

Bank VTB (Azərbaycan) Açıq Səhmdar Cəmiyyəti ("Bank") Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq 14 dekabr 1993-ci il tarixində "AF-Bank" ASC kimi təsis edilmişdir. Bank 22 oktyabr 1993-cü il tarixində Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı ("ARMB") tərəfindən verilmiş 162 qeydiyyat nömrəli ümumi bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir.

Bank əhalidən əmanətlər alır və kreditlər verir, Azərbaycanın daxilində və xaricə pul vəsaitlərinin köçürülməsini həyata keçirir, valyuta mübadiləsi aparır və kommərsiya və pərakəndə müştərilərə digər bank xidmətləri göstərir.

Bank 29 dekabr 2006-cı il tarixli "Əmanətlərin sığortalanması haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulan əmanətlərin sığortalanması üzrə dövlət proqramında iştirak edir. Sığorta, Bank ödəmə qabiliyyətini itirərsə və ARMB-nin bank lisenziyası geri çağırılsa, Bankın öhdəliyini əhatə edir.

27 oktyabr 2007-ci ildə Kiprdə Balmwell Limited MMC və Nies Ventures Limited MMC kimi qeydiyyata alınmış iki şirkət keçmiş səhmdarlardan Bankdakı səhmlərin 99.8%-ni almışdır. 31 iyul 2008-ci il və 9 noyabr 2009-cu il tarixlərində "Bank VTB" SC (Rusiya Federasiyası) ("Ana şirkət") və "Ata Holding" ASC, Nies Ventures Limited MMC-dən və Balmwell Limited MMC-dən Bankdakı səhmlərin, müvafiq olaraq, 51%-ni və 48.99%-ni almışdır.

Bankın Azərbaycan Respublikasında 9 filialı var (2015-ci ildə: 15 filialı). 31 dekabr 2016-cı il tarixinə Bankın 402 işçisi var idi (2015-ci ildə: 526).

Bank Azərbaycan Respublikası, Bakı şəhəri, Xətai prospekti, 38 hüquqi ünvanında qeydiyyata alınmışdır.

31 dekabr 2016-cı və 2015-ci il tarixlərində Bankın səhmdar kapitalına aşağıdakı səhmdarlar sahib olmuşlar:

Səhmdar	2016-cı il, %	2015-ci il, %
"Bank VTB" SC (Rusiya Federasiyası)	51.00	51.00
"Ata Holding" ASC	48.99	48.99
Ağayev Adıgözəl	0.01	-
Kamilov Əşrəf	-	0.01
Cəmi	100.00	100.00

Hazırkı maliyyə hesabatlarının tarixinə Banka nəzarət hüququna malik olan yekun tərəf "Bank VTB" ASC (Rusiya Federasiyası) vasitəsilə Rusiya Federasiyasının hökumətidir.

2. Hesabatların tərtibatının əsası

Ümumi məsələlər

Hazırkı maliyyə hesabatları Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları ("MHBS") əsasında hazırlanmışdır. Maliyyə hesabatları, aşağıdakı mühasibat uçotu prinsiplərində göstərilənlər istisna olmaqla, ilkin dəyər prinsipi əsasında hazırlanmışdır.

Azərbaycan manatı Bankın hesabat və funksional valyutasıdır. Digər valyutalarla aparılmış əməliyyatlar xarici valyuta ilə əməliyyatlar kimi uçota alınır. Hazırkı maliyyə hesabatları, səhmlərin dəyəri və xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, min Azərbaycan manatı ("AZN") ilə təqdim edilir.

"Daim fəaliyyətdə olan müəssisə" prinsipi

2015-ci ildə AZN-in devalvasiyasından sonra Azərbaycanın bank sektoru likvidliyin pisləşməsi və kredit şərtlərinin sərtləşməsi kimi bir neçə mənfi iqtisadi şəraitlərin təsirinə məruz qalmışdır. Nəticədə, 31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il üzrə Bankın, müvafiq olaraq, 141,007 AZN və 179,052 AZN məbləğində cəmi ümumi zərər və yığılmış zərəri olmuşdur.

Bankın daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etmək qabiliyyəti səhmdarların gələcək dəstəyindən asılıdır. Bankın səhmlərinin nəzarət paketinin sahibi olan "Bank VTB Russia" SC (bundan sonra "Ana şirkət") Bankın yerli prudensial normaları və minimal kapital tələblərini yerinə yetirməsini təmin etmək üçün kapital qoyuluşu və kredit də daxil olmaqla Bankı maliyyə dəstəyi ilə təmin etməyə razılaşmışdır. 2016-cı ilin iyul ayında Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası ("MBNP") ilə razılaşdırılmış tədbirlər planına uyğun olaraq Bank kapitalın adekvatlığı əmsalını pozmaq məqsədilə Ana şirkətdən və ümumi nəzarət altında olan bir müəssisədən 110,669 AZN məbləğində zəmanət depoziti almışdır (Qeyd 25). Bu depozit kapital artırıldığı və yuxarıdakı tələblərə əməl edildiyi halda azad ediləcək.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

2. Hesabatların tərtibatının əsası (davamı)

Ümumi məsələlər (davamı)

Maliyyə hesabatları Bankın daim fəaliyyətdə olan müəssisə olması prinsipinin əsasında hazırlanmışdır. Bu prinsipə görə, səhmlərin nəzarət paketinə sahib olan səhmdarın Banka adi fəaliyyəti çərçivəsində aktivlərini realizasiya etməyə və öhdəliklərini yerinə yetirməyə imkan yaradan maliyyə dəstəyini təmin etmək qabiliyyəti və niyyətinin olmasını nəzərdə tutur.

Rəhbərlik hesab edir ki, Ana şirkət Banka dəstək verməyə davam edəcək və Rəhbərlik Ana şirkətlə birgə Bankın yenidən kapitalaşdırılması və davamlı, mənfəətli əməliyyatları bərpa etməsi üçün strateji planın işlənilib hazırlanması və tətbiq edilməsi üzərində çalışır. Gələcəkdə Ana şirkət Bankın kreditləri ödəmə qabiliyyəti və borc kapitalının istifadə edilməsinə yönəlmiş strateji tədbirləri tətbiq edəcək birgə restrukturizasiya planını işləyib hazırlamaqla Bankın əməliyyatlarını dəstəkləməyə davam edəcək.

Rəhbərlik hesab edir ki, yuxarıda göstərilən tədbirlər Bankın daim fəaliyyətdə olan müəssisə olaraq qalmasını təmin edəcək və müvafiq olaraq, hazırkı maliyyə hesabatları Bankın adi fəaliyyət çərçivəsində aktivlərin realizasiya edilməsi və öhdəliklərin yerinə yetirilməsini nəzərdə tutmaqla, yaxın gələcəkdə daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməsi prinsipinin əsasında hazırlanmışdır.

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı

Maliyyə hesabatlarının təqdimatı

Bank maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatını likvidliyə uyğun olaraq geniş şəkildə təqdim edir. Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın (cari) tarixindən sonra 12 ay ərzində və Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın (uzunmüddətli) tarixindən sonra 12 aydan uzun müddət ərzində bərpa və ya ödənişlər üzrə təhlil 23-cü Qeyddə təqdim edilir.

Mühasibat uçotu prinsiplərində dəyişikliklər

31 dekabr 2016-cı il tarixinə maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün qəbul edilmiş mühasibat uçotu prinsipləri, yeni standartlar və standartlara dəyişikliklərin qəbul edilməsi, o cümlədən həmin dəyişikliklərin nəticəsində aşağıda icmal edilən standartlara düzəlişlərin edilməsi halları istisna olmaqla, keçən il maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün qəbul edilmiş prinsiplərə uyğundur. Bank 1 yanvar 2016-cı il tarixindən və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilən aşağıdakı düzəlişlər edilmiş MHBS-ləri qəbul etmişdir:

1 sayılı MUBS-a düzəlişlər: "Açıqlama təşəbbüsü"

1 sayılı "Maliyyə hesabatlarının təqdimatı" MUBS-a düzəlişlər 1 sayılı MUBS-un tələblərini əhəmiyyətli dəyişmədən izah edir. Düzəlişlər aşağıdakıları izah edir:

- ▶ 1 sayılı MUBS-da əhəmiyyətli tələbləri;
- ▶ Mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatda və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda xüsusi sətir elementləri bir-birindən ayrılabilir;
- ▶ Müəssisələr maliyyə hesabatlarında təqdim etdikləri qeydlərin ardıcılığını öz ixtiyarlarına görə seçə bilər;
- ▶ Kapital metodundan istifadə etməklə uçota alınmış asılı müəssisələrin və birgə müəssisələrin digər ümumi gəlirdə payı ümumi şəkildə, bir sətir elementi kimi təqdim edilməli və mənfəət və ya zərərdə sonradan yenidən təsnif ediləcək və ya edilməyəcək maddələr arasında təsnifləşdirilməlidir.

Bundan əlavə, düzəlişlər maliyyə vəziyyəti, mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatlarda əlavə aralıq nəticələr təqdim ediləndə tətbiq edilən tələbləri izah edir. Bu düzəlişlər 1 yanvar 2016-cı il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir. Düzəlişlər Banka təsir göstərmir.

2012-2014 illər üzrə təkmilləşdirmələr

Bu düzəlişlər 1 yanvar 2016-cı il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir. Bunlara aşağıdakılar daxildir:

5 sayılı MHBS "Satış üçün saxlanılan uzunmüddətli aktivlər və dayandırılmış əməliyyatlar"

Aktivlər əsasən satılmaqla və ya sahiblərinə çatdırılmaqla silinir. Düzəliş aydınlaşdırır ki, satış metodunun dəyişdirilməsi yeni silinmə planı deyil, ilkin planın davamı sayılır. Bu səbəbdən, 5 sayılı MHBS-nin tələblərinin tətbiqində heç bir fasilə olmamışdır. Düzəliş perspektiv qaydada tətbiq olunur.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Mühasibat uçotu prinsiplərində dəyişikliklər (davamı)

7 sayılı MHBS "Maliyyə alətləri: Açıqlamalar"

Düzəlişdə izah edilir ki, haqqı daxil edən xidmət müqaviləsi maliyyə aktivində davam edən iştirak ola bilər. Açıqlamaların tələb edilib-edilmədiyini qiymətləndirmək üçün müəssisə 7 sayılı MHBS-də nəzərdə tutulan davam edən iştiraka dair qaydalara uyğun olaraq haqqın və razılaşmanın xüsusiyyətini qiymətləndirməlidir. Hansı xidmət müqavilələrinin davam edən iştirak olduğunu müəyyən etmək üçün qiymətləndirmə retrospektiv qaydada tətbiq edilməlidir. Lakin, tələb edilən açıqlamaların müəssisənin ilk dəfə olaraq düzəlişləri tətbiq etdiyi illik dövrdən əvvəl başlayan hər hansı dövr üzrə təqdim edilməsinə ehtiyac yoxdur.

Bank maliyyə alətlərini, o cümlədən satış üçün mövcud olan qiymətli kağızları və derivativ alətləri hər hesabat tarixində ədalətli dəyərle ölçür. Bundan əlavə, amortizasiya dəyəri ilə ölçülmüş maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri 21 sayılı Qeyddə təqdim edilir.

Ədalətli dəyərin ölçülməsi

Ədalətli dəyər ölçmə tarixində bazar iştirakçıları arasında aparılan müntəzəm əməliyyatlar zamanı aktivin satılmasından alınacaq və ya öhdəliyin köçürülməsinə görə ödəniləcək məbləğdir. Ədalətli dəyər ölçülərkən aktivin satılması və ya öhdəliyin köçürülməsi əməliyyatının aşağıdakı yerlərdən birində aparılması ehtimal edilir:

- ▶ Aktivin və ya öhdəliyin əsas bazarı; və ya
- ▶ Əsas bazar olmayanda, aktivin və ya öhdəliyin ən əlverişli bazarı.

Bankın əsas və ya ən əlverişli bazara çıxışı olmalıdır. Aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyəri bazar iştirakçıları aktivini və ya öhdəliyi qiymətləndirərkən istifadə etdiyi fərziyyələri istifadə etməklə ölçülməlidir və bu zaman ehtimal edilməlidir ki, bazar iştirakçıları öz hərəkətlərində ən yaxşı iqtisadi mənafeələrini güdürlər. Qeyri-maliyyə aktivinin ədalətli dəyəri ölçülərkən bazar iştirakçısının aktivini maksimal və ən yaxşı şəkildə istifadə etməklə və ya onu maksimal və ən yaxşı şəkildə istifadə edəcək digər bazar iştirakçısına satmaqla iqtisadi fayda əldə etmək qabiliyyəti nəzərə alınır.

Bank mövcud şəraitdə münasib olan və ədalətli dəyəri ölçmək üçün kifayət qədər məlumatları olan, müvafiq bazar məlumatlarını maksimal istifadə edən və müşahidə edilməyən məlumatların istifadəsini minimuma endirən qiymətləndirmə üsullarını istifadə edir.

Maliyyə hesabatlarında ədalətli dəyəri ölçülən və ya təqdim edilən bütün aktivlər və öhdəliklər ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün ümumiyyətlə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında ədalətli dəyər iyerarxiyasının daxilində aşağıda təsvir olunan kateqoriyalara bölünür:

- ▶ Səviyyə 1 – oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün fəal bazarlarda kvotasiya edilmiş (təshih edilməmiş) mövcud olanlar;
- ▶ Səviyyə 2 – ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları birbaşa və ya dolayısı ilə müşahidə edilən qiymətləndirmə üsulları;
- ▶ Səviyyə 3 – ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları müşahidə edilməyən qiymətləndirmə üsulları.

Maliyyə hesabatlarında dövrü şəkildə tanınan aktivlər və öhdəliklər üçün Bank hər hesabat dövrünün sonunda kateqoriyalara bölməni yenidən qiymətləndirərək iyerarxiyanın daxilində Səviyyələr arasında köçürmələrin baş verib-vermədiyini müəyyən edir (ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün ümumiyyətlə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında).

Maliyyə aktivləri

İlkin tanıma

39 sayılı MUBS-un əhatə etdiyi maliyyə aktivləri müvafiq qaydada ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri, kreditlər və debitor borcları, ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan alətlər və ya satış üçün mövcud olan maliyyə alətlərinə təsnif edilir. Bank maliyyə aktivlərini ilkin tanıma zamanı təsnifləşdirir və sonra aşağıda təsvir olunan müəyyən hallarda maliyyə aktivlərini yenidən təsnif edə bilər.

Tanıma tarixi

Maliyyə aktivlərinin bütün müntəzəm alışları və satışları alqı-satqı tarixində, yəni Bank aktiv almaq öhdəliyini üzərinə götürdüyü tarixdə tanınır. Müntəzəm alış və ya satış əməliyyatları qanunvericiliklə və ya bazar razılaşmaları ilə ümumi şəkildə müəyyən edilmiş müddət ərzində aktivlərin çatdırılmasını tələb edən maliyyə aktivlərinin alınması və ya satılması deməkdir.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Maliyyə aktivləri (davamı)

Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri

Ticarət məqsədləri üçün saxlanılan maliyyə aktivləri "ədətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri" kateqoriyasına daxil edilir. Maliyyə aktivləri ticarət məqsədləri üçün saxlanılan maliyyə aktivləri kimi o halda təsnif edilir ki, onlar yaxın zamanda satılmaq məqsədilə alınmış olsun. Derivativ alətlər də həmçinin, təyin olunmadığı və səmərəli hedcinq alətləri olmadığı halda, ticarət məqsədləri üçün saxlanılan maliyyə aktivləri kimi təsnif edilir. Ticarət məqsədləri üçün saxlanılan maliyyə aktivləri üzrə gəlir və ya zərər mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Müştərilərə verilmiş kreditlər

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar müəyyən edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə müştəridən kvotasiya edilməmiş qeyri-derivativ debitor borcunu əldə etmək və ya yaratmaq məqsədilə avans ödənişi aparılarda və debitor borcu üzərindən ticarət məqsədi olmadığı halda əks etdirilir. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar dəyərsizləşmə ehtiyatını çıxmaqla amortizasiya hesablanmış dəyərlə uçota alınır. Amortizasiya hesablanmış dəyər satınalma zamanı tətbiq edilən endirimi və ya əlavə qiyməti və effektiv faiz dərəcəsi metodunun ayrılmaz hissəsi olan haqq və xərcləri nəzərə almaqla hesablanır. Dəyərsizləşmədən yaranan zərərlər maliyyə nəticələri haqqında hesabatda "faiz hesablanan aktivlər üzrə dəyərsizləşmə xərci" kimi tanınır.

Maliyyə aktivlərinin yenidən təsnif edilməsi

Ticarət üçün saxlanılan aktiv kimi təsnif edilmiş qeyri-derivativ maliyyə aktivini artıq yaxın zamanda satılmaq məqsədilə saxlanılmırsa, aşağıdakı hallardan birində ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri kateqoriyasından çıxarıla bilər:

- ▶ yuxarıda göstərilmiş kreditlər və debitor borcları anlayışına uyğun olan maliyyə aktivini o halda kreditlər və debitor borcları kateqoriyasına yenidən təsnif edilə bilər ki, Bank onu yaxın gələcəkdə və ya ödəmə müddəti tamamlananadək saxlamaq niyyətində və qabiliyyətində olsun;
- ▶ digər maliyyə aktivləri yalnız nadir hallarda satış üçün mövcud olan və ya ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan aktivlər kimi yenidən təsnif edilə bilər.

Kreditlər və debitor borcları tərifinə uyğun olan satış üçün mövcud olan maliyyə aktivini Bank onu yaxın gələcəkdə və ya ödəmə müddəti tamamlananadək saxlamaq niyyətində və imkanına malikdirsə, kreditlər və debitor borcları kateqoriyasına yenidən təsnif edilə bilər.

Maliyyə aktivləri yenidən təsnif etmə tarixində ədalətli dəyərlə yenidən təsnif edilir. Artıq mənfəət və ya zərərdə tanınmış gəlir və ya zərər geri qaytarılmır. Yenidən təsnif etmə tarixində maliyyə aktivinin ədalətli dəyəri, müvafiq olaraq, onun yeni dəyəri və ya amortizasiya edilmiş dəyəri olur.

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri kassada olan pul vəsaitləri, ARMB-dən alınacaq məbləğlər (məcburi ehtiyatları çıxmaqla) və ödəmə müddəti verildiyi tarixdən etibarən doxsan gündən artıq olmayan və müqavilə yüklülüyündən azad olan kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər daxildir.

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında məcburi ehtiyatlar

ARMB-də AZN və xarici valyuta ilə mütləq pul qalıqları Bankın gündəlik əməliyyatlarının maliyyələşdirilməsi üçün istifadə edilə bilməyən və buna görə də pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatın tərkibində pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri kimi tanınmayan faizsiz mütləq ehtiyat qalıqlarından ibarətdir.

Derivativ maliyyə alətləri

Adi fəaliyyətində Bank müxtəlif derivativ maliyyə alətlərindən, o cümlədən xarici valyuta ilə forvard, svop və opsiya alətlərindən istifadə edir. Belə maliyyə alətləri ticarət məqsədləri üçün saxlanılır və ədalətli dəyərlə əks etdirilir. Ədalətli dəyər bazar kotirovkaları və ya cari bazarı, müvafiq alətin müqavilə qiymətlərini və ya digər amilləri nəzərdə tutan qiymətləndirmə modelləri əsasında müəyyən edilir. Müsbət ədalətli dəyəri olan derivativ alətlər aktivlərin tərkibində, mənfəət ədalətli dəyəri olanlar isə öhdəliklərin tərkibində əks etdirilir. Bu alətlərdən yaranan gəlir və zərərlər mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatda, alətin xüsusiyyətindən asılı olaraq, ticarət qiymətli kağızlarından xalis gəlirlər/(zərərlər) və ya xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xalis gəlirlər/(zərərlər) kimi əks etdirilir.

Digər maliyyə alətlərinin tərkibinə daxil olan derivativ alətlər bu hallarda ayrıca derivativ alətlər kimi tanınır və ədalətli dəyərlə əks etdirilir ki, onların iqtisadi xüsusiyyətləri və riskləri əsas müqavilələrin xüsusiyyət və riskləri ilə sıx bağlı olmasın, əsas müqavilələrin özü isə ticarət məqsədləri üçün nəzərdə tutulmasın və ya mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə yenidən qiymətləndirilməsin. Əsas müqavilədən ayrılmış tərkibə daxil olan derivativ alətlər ticarət portfelinin tərkibində ədalətli dəyərlə uçota alınır və bu zaman ədalətli dəyərdə bütün dəyişikliklər mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatda əksini tapır.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Borc öhdəlikləri

Buraxılmış maliyyə alətləri və ya onların komponentləri o halda öhdəlik kimi təsnif edilir ki, müqavilə razılaşmasının mahiyyəti Bankın üzərinə aşağıdakı öhdəliklərdən birinin qoyulması ilə nəticələnsin: sahibə pul vəsaitləri və ya digər maliyyə aktivini çatdırmaq və ya öhdəliyi müəyyən məbləğdə pul vəsaitinin və ya digər maliyyə aktivinin müəyyən sayda xüsusi kapital alətlərinə mübadilə etməkdən fərqli olan yolla ödəmək. Belə alətlərə Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı və digər kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər, müştəri hesabları və subordinasiyalı kreditlər daxildir. İlkin tanınmadan sonra borc öhdəlikləri amortizasiya olunmuş dəyərlə, effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ölçülür. Gəlir və zərərlər mənfəət və ya zərərdə borc öhdəlikləri silindikdə, eləcə də amortizasiyanın hesablanması prosesində əks etdirilir.

Lizinq obyektlərinin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar risk və gəlirlər lizinqverən tərəfindən Banka ötürülmədikdə aktivlərin lizinqi əməliyyat lizinqi hesab olunur. Əməliyyat lizinqi əsasında ödənişlər lizinqin müddəti ərzində bərabər çıxılmalar metoduna əsasən digər əməliyyat xərclərinin tərkibinə daxil edilir. Ödəniləcək potensial icazə haqları ödənilmədiyi dövrün xərcləri kimi tanınır.

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınmada ölçülməsi

İlkin tanınma zamanı maliyyə alətləri ədalətli dəyərlə ölçülür. Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunmayan alətlərin ədalətli dəyərlərinə əməliyyatlara birbaşa aid edilən haqq və xərcləri nəzərə almaqla düzəlişlər edilir.

Adətən, ilkin tanınmada maliyyə alətinin ədalətli dəyərinin ən yaxşı sübutu əməliyyat qiymətidir. Bank ilkin tanınmada ədalətli dəyərin əməliyyat qiymətindən fərqli olduğunu müəyyən edərsə, onda:

- ▶ ədalətli dəyər fəal bazarda oxşar aktivlər və ya öhdəliklərin kotirovkaları ilə sübuta yetirilirsə (yəni Səviyyə 1 üçün giriş məlumatları) və ya yalnız müşahidə edilə bilən bazarlarda əldə edilən məlumatları istifadə edən qiymətləndirmə üsullarına əsaslanırsa, Bank ilkin tanınmada ədalətli dəyər və əməliyyat qiyməti arasındakı fərqi gəlir və ya zərər kimi tanıyır;
- ▶ bütün digər hallarda maliyyə alətinin ilkin qiymətləndirməsində ilkin tanınmada ədalətli dəyər və əməliyyat qiyməti arasındakı fərqi təxirə salmaq üçün düzəliş aparılır. İlkin tanınmadan sonra Bank bu təxirə salınmış fərqi gəlir və ya xərc kimi yalnız giriş məlumatları müşahidə edilə biləndə və ya alət uçotdan çıxarılanda tanıyır.

Maliyyə alətlərinin qarşılıqlı əvəzləşdirilməsi

Bank maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin tanınmış məbləğlərini qarşılıqlı əvəz etmək üçün qanuni hüquqa malik olduğu və ya hesablaşmanı əvəzləşdirmə əsasında həyata keçirmək, ya da eyni vaxtda aktivini reallaşdırmaq və öhdəliyi yerinə yetirmək niyyəti olduğu halda, qarşılıqlı əvəzləşdirir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda xalis məbləğ kimi təqdim edir. Əvəzləşdirmə hüququ gələcək hadisədən asılı olmamalıdır və bütün aşağıdakı hallarda qanuni hüquqa malik olmalıdır:

- ▶ biznesin adi gedişində;
- ▶ öhdəliklər yerinə yetirilmədikdə; və
- ▶ müəssisə və bütün qarşı-tərəflər iflasa uğradıqda və ya müflisləşdikdə.

Bu adətən əsas əvəzləşdirmə razılaşmalarında baş vermir və əlaqəli aktiv və öhdəliklər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ümumi məbləğdə göstərilir.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Maliyyə aktivinin və ya maliyyə aktivləri qrupunun dəyərsizləşməsi ehtimalına dair obyektiv sübutların olub-olmamasını müəyyən etmək üçün Bank hər hesabat tarixində qiymətləndirmə aparır. Maliyyə aktivini və ya maliyyə aktivləri qrupu yalnız və yalnız aktiv ilk dəfə əks etdirildikdən sonra baş vermiş bir və ya bir neçə hadisə nəticəsində dəyərsizləşmənin obyektiv sübutu olanda (baş vermiş "zərər hadisəsi") və ya bu zərər hadisəsi (və ya hadisələri) maliyyə aktivini və ya maliyyə aktivləri qrupundan gözlənilən və etibarlı şəkildə qiymətləndirilə bilən pul vəsaitləri hərəkətlərinə təsir göstərəndə dəyərsizləşmiş hesab edilir. Dəyərsizləşmənin sübutlarına borcalanın və ya borcalanlar qrupunun mühüm maliyyə çətinlikləri ilə rastlaşması, faizlərin və ya əsas məbləğin ödənilməsi öhdəliklərini pozması, yüksək müflisləşmə və ya digər maliyyə yenidənqurması ehtimalı ilə qarşılaşmasına dair sübutlar, habelə müşahidə edilən bazar məlumatları əsasında qiymətləndirilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətində ölçülə bilən azalmaya (misal üçün vaxtı keçmiş ödənişlərin səviyyələrində dəyişikliklərə və ya aktivlər üzrə zərərlərlə uzlaşan iqtisadi şəraitlərə) dair sübutlar daxildir.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi (davamı)

Kredit təşkilatlarının öhdəlikləri və müştərilərə verilmiş kreditlər

Kredit təşkilatlarının öhdəlikləri və müştərilərə verilmiş kreditlərlə bağlı Bank əvvəlcə fərdi olaraq mühüm maliyyə aktivləri üçün fərdi və fərdi olaraq mühüm olmayan maliyyə aktivləri üçün məcmu şəkildə dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutların olub-olmamasını qiymətləndirir. Bank mühüm olub-olmamasından asılı olmayaraq fərdi şəkildə qiymətləndirilmiş maliyyə aktivi üçün dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutun olmaması qərarına gələrsə, həmin aktivi analoji kredit riski xüsusiyyətlərinə malik olan maliyyə aktivləri qrupuna daxil edir və onların dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilməsini məcmu şəkildə aparır. Dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilməsi fərdi şəkildə aparılmış və dəyərsizləşmə zərərliəri əks etdirilmiş aktivlər dəyərsizləşmə baxımından məcmu şəkildə qiymətləndirməyə daxil edilmir.

Dəyərsizləşmə zərərliərinin çəkilməsinin obyektiv sübutu olarsa, zərərli məbləği aktivlərin balans dəyəri ilə qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyəri (hələ çəkilməmiş gələcəkdə gözlənilən kredit zərərliəri nəzərə alınmadan) arasında fərq kimi ölçülür. Aktivin balans dəyəri ehtiyat hesabının istifadə edilməsi hesabına azalır və zərərli məbləği mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir. Faiz gəlirləri azaldılmış balans dəyəri üzrə, aktiv üzrə ilkin effektiv faiz dərəcəsi əsasında hesablanmağa davam edir. Kreditlər və müvafiq ehtiyat kreditin qaytarılmasının realistik perspektivləri olmayanda və bütün təminat reallaşdırıldıqda və ya Bankın mülkiyyətinə keçdikdə silinir. Əgər növbəti ildə qiymətləndirilmiş dəyərsizləşmə zərərliərinin məbləği dəyərsizləşmə tanındıqdan sonra baş vermiş hadisə nəticəsində artır və ya azalarsa, əvvəl tanınmış dəyərsizləşmə zərəri ehtiyat hesabında düzəliş aparmaqla əks etdirilir. Gələcək silinmə sonradan bərpa edilirsə, bərpa məbləği mənfəət və ya zərərdə və ya digər ümumi gəlirdə əks etdirilir.

Qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyəri maliyyə aktivinin ilkin effektiv faiz dərəcəsi ilə diskont edilir. Kredit dəyişən faiz dərəcəsi ilə verilmişdirsə, dəyərsizləşmə zərərliərinin ölçülməsi üçün diskontun dərəcəsi, cari effektiv faiz dərəcəsi olacaqdır. Girov qoyulmuş maliyyə aktivləri üzrə qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərinin hesablanması, girov aktivinin özgəninkiləşdirilməsinin mümkün olub-olmamasından asılı olmayaraq, girovun alınması və satılması ilə bağlı məsrəfləri çıxmaqla girov aktivinin özgəninkiləşdirilməsindən irəli gələn pul vəsaitləri hərəkətlərini əks etdirir.

Dəyərsizləşmənin məcmu şəkildə qiymətləndirilməsi məqsədilə maliyyə aktivləri Bankın daxili kredit reytingləri sistemi əsasında qruplara bölünür və bu zaman aktivin növü, iqtisadi sektoru, coğrafi mövqeyi, girovun növü, ödəniş vaxtının keçib-keçməməsi və digər müvafiq amillər kimi kredit riskinin xüsusiyyətləri nəzərə alınır.

Məcmu şəkildə dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilmiş maliyyə aktivləri qrupu üzrə pul vəsaitliərinin gələcək hərəkətləri bu qrupa daxil olan aktivlərin kredit riski xüsusiyyətləri ilə analoji xüsusiyyətlərə malik olan aktivlər üzrə zərərliərlə bağlı tarixi məlumat əsasında müəyyən edilir. Zərərliərlə bağlı tarixi məlumatda həmin məlumatın aid olduğu illərdə təsir göstərməmiş cari şəraitliərin təsirini əks etdirmək və keçmiş müddətin hazırda mövcud olmayan şəraitliərinin təsirini istisna etmək məqsədilə müşahidə edilən cari bazar məlumatı əsasında düzəlişlər edilir. Gələcək pul vəsaitliəri hərəkətlərində dəyişiklikliərin qiymətləndirmələri hər il üçün müşahidə edilən bazarda müvafiq məlumatlardakı dəyişiklikliəri (misal üçün işsizlik səviyyəsi, daşınmaz əmlakın qiymətləri, əmtəə qiymətləri, ödəniş statusunda dəyişikliklər və ya qrupun çəkdiyi zərərliəri və ya onların həcmini əks etdirən digər amilləri) əks etdirir. Gələcək pul vəsaitliəri hərəkətinin qiymətləndirilməsi üçün istifadə edilmiş metod və fərziyyələr müntəzəm qaydada yenidən baxılır ki, qiymətləndirilmiş zərərliərlə faktiki nəticələr arasındakı fərqlər azaldılsın.

Xarici valyuta ilə ifadə edilmiş kreditliərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın xarici valyuta ilə yenidən qiymətləndirilməsi

Xarici valyuta ilə ifadə edilmiş kreditliərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat aid olduğu kreditliərlə eyni valyutada uçota alınır. Xarici valyuta ilə ifadə edilmiş kreditliərin dəyərsizləşməsi üzrə əvvəl tanınmış ehtiyatın yenidən qiymətləndirilməsindən gəlirlər və zərərli mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatda "Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xalis gəlir/(zərərli) – Məzənnə fərqi" maddəsi üzrə tanınır.

Kreditliərin restrukturizasiyası

İmkan dairəsində Bank girova yiyələnmək əvəzinə kredit şərtlərini dəyişdirməyə çalışır. Buna müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş ödəniş müddətlərinin uzadılması və yeni kredit şərtlərinin razılaşdırılması daxildir.

Bu restrukturizasiyanın uçot qaydası aşağıda təqdim olunur:

- ▶ Kreditin valyutası dəyişmişdirsə, köhnə kredit uçotdan çıxarılır və yeni kredit tanınır;
- ▶ Kreditin restrukturizasiyası borcalanın maliyyə çətinlikliəri ilə bağlı deyilsə, Bank aşağıda təsvir olunan maliyyə öhdəlikliəri üçün tətbiq edilən eyni yanaşmadan istifadə edir;
- ▶ Kreditin restrukturizasiya borcalanın maliyyə çətinlikliəri ilə bağlıdırsa və kredit restrukturizasiyadan sonra dəyərsizləşirsə, Bank ilkin effektiv faiz dərəcəsinə istifadə etməklə diskont edilmiş yeni pul vəsaitliərinin hərəkətinin cari dəyəri ilə dövr üzrə ehtiyat xərclərində restrukturizasiyadan əvvəlki balans dəyəri arasında fərqi tanıyır. Restrukturizasiyadan sonra kredit dəyərsizləşməsə, Bank effektiv faiz dərəcəsinə yenidən hesablayır.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi (davamı)

Bütün meyarların qarşılınması və gələcək ödənişlərin mümkünlüyündən əmin olmaq məqsədilə Bankın rəhbərliyi restrukturizasiya edilmiş kreditləri daim nəzərdən keçirir. Belə kreditlər fərdi və ya məcmu qaydada dəyərsizləşməyə məruz qalmaqda davam edir və onların ödənilən dəyəri kredit üzrə ilkin və ya cari effektiv faiz dərəcəsini istifadə etməklə hesablanır.

Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin uçotdan çıxarılması

Maliyyə aktivləri

Maliyyə aktivini (və ya müvafiq hallarda maliyyə aktivinin bir hissəsi və ya analoji maliyyə aktivləri qrupunun bir hissəsi) aşağıdakı hallarda balansda əks etdirilmir:

- ▶ aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüquqlarının vaxtı başa çatmışdır;
- ▶ Bank özünün aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüquqlarını üçüncü tərəfə köçürmüş və ya aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüququnu saxlayaraq, onları "tranzit" razılaşması əsasında tam məbləğdə və çox yubanmadan ödəmək öhdəliyini götürmüşdür; və
- ▶ Bank: (a) aktiv üzrə risk və səmərələrin əksəriyyətini köçürmüş; (b) aktiv üzrə risk və səmərələrin böyük hissəsini köçürməmiş və ya özündə saxlamamış, lakin onlar üzrə nəzarət hüququnu köçürmüşdür.

Bank aktivdən pul vəsaitləri hərəkətini almaq hüququnu köçürmüş və aktiv üzrə risk və səmərələrin əksəriyyətini nə köçürməmiş, nə onları özündə saxlamamış, nə də aktiv üzrə nəzarət hüququnu köçürməmişdirsə, aktiv, Bankın həmin aktivdə davam edən iştirakı müqabilində əks etdirilir. Köçürülmüş aktiv üzrə zəmanət formasında aktivdə iştirakın davam etməsi aktivin ilkin balans dəyəri ilə Bankdan tələb oluna biləcək maksimal ödəniş məbləğindən az olanı ilə ölçülür.

Aktivdə iştirak, köçürülmüş aktiv üzrə yazılı və/və ya satın alınmış opsiya (o cümlədən netto əsasla ödənilən opsiya və ya analoji alət) formasında davam edirsə, Bankın davam edən iştirakının həcmi köçürülən aktivin Bank tərəfindən geri alınacaq dəyərində bərabərdir. Lakin ədalətli dəyərle qiymətləndirilən aktiv üzrə yazılı put-opsiyası (o cümlədən netto əsasla ödənilən opsiya və ya analoji alət) istisna təşkil edir və bu halda Bankın davam edən iştirakının həcmi, köçürülən aktivin ədalətli dəyəri və opsiyanın icra qiymətindən az olanı ilə məhdudlaşır.

Maliyyə öhdəlikləri

Maliyyə öhdəliyi müvafiq öhdəlik icra edildikdə, ləğv edildikdə və ya vaxtı başa çatdıqda uçotdan çıxarılır.

Mövcud olan bir maliyyə öhdəliyi eyni kreditör qarşısında tam fərqli şərtlərlə digəri ilə əvəz edildikdə və ya mövcud öhdəliyin şərtlərinə əhəmiyyətli düzəlişlər edildikdə, belə əvəz etmə və ya düzəliş ilkin öhdəliyin tanınmasının dayandırılmasını və yeni öhdəliyin tanınmasını tələb edir və müvafiq balans dəyərlərindəki fərqlər mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatda əks etdirilir.

Maliyyə zəmanətləri

Adi fəaliyyətində Bank akkreditivlər, zəmanətlər və akseptlərdən ibarət olan maliyyə zəmanətləri verir. Maliyyə zəmanətləri maliyyə hesabatlarında ilk öncə ədalətli dəyərle "Digər öhdəliklər" maddəsində alınmış komissiya haqqı məbləğində əks etdirilir. İlk əks etdirmədən sonra Bankın hər bir zəmanət üzrə öhdəliyi aşağıdakı məbləğlərdən yuxarı olanı ilə ölçülür: amortizasiya hesablanmış komissiya haqqı və zəmanətdən irəli gələn maliyyə öhdəliyinin ödənilməsi üçün tələb olunan məsrəflərin ən yaxşı qiyməti.

Maliyyə zəmanətləri ilə bağlı öhdəliyin artması mənfəət və ya zərərdə nəzərə alınır. Alınmış komissiya haqqı mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlirdə zəmanətin müddəti üzrə bərabər hissələrə bölünməklə əks etdirilir.

Vergilər

Cari mənfəət vergisi xərci Azərbaycan Respublikasının qanunları əsasında hesablanır.

Təxirə salınmış vergi aktivləri öhdəlik metodundan istifadə etməklə müvəqqəti fərqlər üzrə hesablanır. Təxirə salınmış mənfəət şirkətlərin birləşməsi olmayan əməliyyat zamanı qudvilin və ya aktiv və ya öhdəliyin ilkin tanınmasından irəli gəlməyində və əməliyyat zamanı nə uçot mənfəətinə, nə də vergiyə cəlb edilən mənfəətə və ya zərəyə təsir göstərmədiyi hallarda, təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivlərinin və öhdəliklərinin vergi bazası və onların maliyyə hesabatları məqsədləri üçün balans dəyərləri arasında bütün müvəqqəti fərqlər üzrə müəyyən edilir.

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Vergilər (davamı)

Təxirə salınmış vergi aktivləri yalnız bu dərəcədə müəyyən edilir ki, çıxılan müvəqqəti fərqlərin istifadə edilə bilməsi üçün vergiyə cəlb edilən mənfəətin mövcud olması ehtimalı olsun. Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və öhdəlikləri, hesabat tarixinə qüvvədə olan və ya əsas etibarlı ilə qüvvədə olan vergi dərəcələri və vergi qanunları əsasında aktivlərin satıldığı və ya öhdəliklərin yerinə yetirildiyi müddətdə tətbiq edilən vergi dərəcələri ilə ölçülür.

Bundan əlavə, Bankın əməliyyatları ilə bağlı Azərbaycanda ƏDV, əmlak vergisi, ödəmə mənbəyində tutulan vergi və s. kimi müxtəlif əməliyyat vergiləri tutulur. Bu vergilər ümumi və inzibati xərclərin tərkibinə daxil edilir.

Əmlak və avadanlıq

Əmlak və avadanlıq, gündəlik xidmət xərcləri istisna olmaqla, yığılmış köhnəlməni və hər hansı tanınmış dəyərsizləşmə zərərinə çıxmaqla ilkin dəyəri ilə tanınır. Tanıma meyarına uyğun gələndə, əmlak və avadanlıqların bir hissəsinin əvəz etdirilməsi xərcləri yaranan zaman həmin dəyərə daxil edilir.

Əmlak və avadanlığın balans dəyəri dəyərsizləşmə baxımından balans dəyərinin qaytarılmayacağını göstərən hadisələr baş verəndə və ya şəraitlər dəyişəndə yenidən qiymətləndirilir.

Aktiv istifadə edilmək üçün hazır olduğu andan bu aktiv üzrə köhnəlmə hesablanmağa başlayır. Köhnəlmə aktivlərin balans dəyərlərini aşağıda göstərilən proqnozlaşdırılan istifadə müddətləri üzrə bərabər hissələrə bölməklə hesablanır:

	<u>Faiz</u>
İcarəyə alınmış aktivlərin əsaslı təmiri	20%-33%
Kompüterlər	25%
Mebel və avadanlıq	25%
Nəqliyyat vasitələri	25%
Digər əmlak və avadanlıq	20%

Aktivlərin qalıq dəyərləri, istifadə müddətləri və metodlar yenidən baxılaraq, hər maliyyə ilinin sonunda lazım olduqca yeniləşdirilir.

Təmir və rekonstruksiya xərcləri çəkildikcə xərclərə aid edilir və kapitallaşdırılmalı olduğu hallar istisna olmaqla, digər əməliyyat xərclərinə daxil edilir.

Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlər kompüter proqramlarından və lisenziyalardan ibarətdir. Ayrıca alınmış qeyri-maddi aktivlər ilk olaraq ilkin dəyəri ilə tanınır. İlkin tanımadan sonra qeyri-maddi aktivlər yığılmış amortizasiyanı və yığılmış dəyərsizləşmə zərərlərini çıxmaqla ilkin dəyəri ilə əks etdirilir. Qeyri-maddi aktivlərin istifadə müddətləri məhdud və ya qeyri-məhdud müddətlər kimi müəyyən edilmişdir. Məhdud istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlərə 3-10 illik istifadə müddəti üzrə amortizasiya hesablanır və həmin qeyri-maddi aktivlər üzrə mümkün dəyərsizləşmə əlamətləri mövcud olanda dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirmə aparılır. Qeyri-müəyyən müddəti olan qeyri-maddi aktivlər üzrə amortizasiya dövrləri və metodları ən azından hər maliyyə ilinin sonunda yenidən baxılır.

Ehtiyatlar

Bank, keçmiş hadisələr nəticəsində hüquqi və ya işgüzar praktikadan irəli gələn öhdəliklərə malik olduqda, bu öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi resursların sərf olunmasının ehtimalı böyük olduqda və öhdəliklərin məbləği kifayət qədər dəqiq ehtimal edilə bildikdə, ehtiyatları uçota alınır.

Mülkiyyətə alınmış girov

Müəyyən hallarda girov ödənilməmiş kreditlər üzrə tutmanın yönləndirilməsindən sonra mülkiyyətə alınır. Mülkiyyətə alınmış girov ən aşağı balans dəyəri və xalis satış dəyərində ölçülür və hesabatlarda "Digər aktivlər" daxilində göstərilir.

Səhmdar kapitalı

Adi səhmlər səhmdar kapitalı kimi təsnif edilir. Şirkətlərin birləşməsi istisna olmaqla, yeni səhmlərin buraxılması ilə birbaşa bağlı olaraq üçüncü tərəflərə ödənişlərə çekilən xərclər kapitalın tərkibində həmin emissiya nəticəsində əldə edilmiş məbləğin azalması kimi əks etdirilir. Əldə edilmiş vəsaitlərin ədalətli dəyərinin buraxılmış səhmlərin nominal dəyərindən artıq məbləği əlavə kapital kimi əks etdirilir.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Səhmdar kapitalı (davamı)

Dividendlər

Dividendlər, yalnız hesabat tarixindən gec olmayaraq elan edildiyi halda, öhdəlik kimi əks etdirilir və hesabat tarixinə kapitalın məbləğindən çıxılır. Dividendlər haqqında məlumat hesabat tarixindən əvvəl və eləcə də hesabat tarixindən sonra, lakin maliyyə hesabatları təsdiq edildikdən əvvəl təklif və ya elan edildikdə açıqlanır.

Şerti aktivlər və öhdəliklər

Şerti öhdəliklər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onların ödənilməsi üçün ehtiyatların xərclənməsi ehtimalı az olduğu hallar istisna olmaqla, maliyyə hesabatlarında açıqlanır. Şerti aktivlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onlarla bağlı iqtisadi faydaların daxil olması ehtimal ediləndə maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

Gəlir və xərclərin tanınması

Gəlir Bank tərəfindən iqtisadi səmərənin əldə edilməsi ehtimal ediləndə və xərclər etibarlı şəkildə ölçülə biləndə tanınır. Gəlirin tanınması üçün aşağıdakı xüsusi tanıma meyarları da qarşılanmalıdır.

Faiz və analoji gəlir və xərclər

Ticarət aktivləri və ya satış üçün mövcud olan aktivlər kimi təsnif edilmiş faiz hesablanan qiymətli kağızlar və amortizasiya olunmuş dəyəri ilə qiymətləndirilən bütün maliyyə alətləri üzrə faiz gəlirləri və ya xərcləri effektiv faiz dərəcəsi ilə tanınır. Həmin dərəcə qiymətləndirilən gələcək pul vəsaitləri ödənişlərini və ya daxilolmalarını maliyyə alətinin ehtimal edilən istifadə müddəti və ya daha qısa müddət ərzində maliyyə aktivinin və ya öhdəliyinin xalis balans dəyərində diskontlaşdırır. Hesablama zamanı maliyyə aləti üzrə bütün müqavilə şərtləri (misal üçün əvvəlcədən ödəmə imkanı), eləcə də alətlə bilavasitə bağlı olan və effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün haqlar və əlavə xərclər nəzərə alınır, lakin gələcək kredit zərərləri nəzərə alınmır. Bank maliyyə aktivləri və ya öhdəlikləri üzrə ödəniş və daxilolmalara dair qiymətləndirmələrinə yenidən baxdıqda, həmin aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində düzəlişlər edir. Düzəliş edilmiş balans dəyəri ilkin effektiv faiz dərəcəsi əsasında hesablanır və balans dəyərində dəyişiklik faiz gəliri və ya xərci kimi tanınır.

Maliyyə aktivinin və ya analoji maliyyə aktivləri qrupunun qeyd alınmış dəyəri dəyərsizləşmə zərərinə görə azalarsa, faiz gəliri, yeni balans dəyərində ilkin effektiv faiz dərəcəsinə tətbiq etməklə əks etdirilir.

Haqq və komissiya gəliri

Bank haqq və komissiya gəlirini müştərilərə göstərdiyi müxtəlif xidmətlərdən əldə edir.

► Müəyyən müddət ərzində xidmətlərin göstərilməsindən əldə edilmiş haqlar

Müəyyən müddət ərzində xidmətlərin göstərilməsindən əldə edilmiş haqlar həmin müddət üzrə də hesablanır. Bu haqlara qeyd edilmiş xidmətlərin göstərilməsi üçün komissiya gəliri daxildir: ekspert xidmətləri və müəyyən ipoteka kreditlərinin verilməsi üzrə komissiyalar. İstifadə edilməsi ehtimal edilən kreditlər üzrə kredit öhdəliyi haqları və kreditlərlə bağlı digər haqlar təxirə salınır (artan xərclərlə birlikdə) və kredit üzrə effektiv faiz dərəcəsinə düzəliş kimi tanınır.

► Əməliyyat xidmətlərinin göstərilməsindən haqq gəliri

Bu haqlara qeyd edilmiş xidmətlərin göstərilməsindən komissiya gəliri daxildir: pul vəsaitlərinin çıxarışları, məsləhət xidmətləri, hesablama əməliyyatları, plastik kartlarla əməliyyatlar üzrə haqlar və s. Bu haqlar və ya haqların komponentləri müəyyən fəaliyyət nəticələri ilə əlaqədardır və müvafiq meyar yerinə yetirildikdə tanınır.

Xarici valyutanın çevrilməsi

Maliyyə hesabatları Bankın funksional və təqdimat valyutası olan Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir. Xarici valyutalarla aparılan əməliyyatlar ilk öncə əməliyyat tarixində qüvvədə olan valyuta məzənnəsi ilə funksional valyutaya çevrilir. Xarici valyuta ilə olan monetar aktivlər və öhdəliklər hesabat tarixinə məzənnədən istifadə etməklə funksional valyutaya çevrilir. Xarici valyutalarla olan əməliyyatların çevrilməsindən yaranan bütün fərqlər mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlirdə "Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xalis gəlir/(zərərlər) – Məzənnə fərqi" maddəsi üzrə tanınır. Xarici valyuta ilə olan və ilkin dəyəri ilə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr əməliyyat tarixinə mövcud olan məzənnəyə görə çevrilir. Xarici valyuta ilə olan və ədalətli dəyərlə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr ədalətli dəyərin təyin edildiyi tarixdə mövcud olan məzənnəyə görə çevrilir.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Xarici valyutanın çevrilməsi (davamı)

Xarici valyuta ilə əməliyyatın müqavilə məzənnəsi ilə ARMB-nin həmin əməliyyat tarixinə rəsmi məzənnəsi arasında fərqlər xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xalis gəlirə/(zərərlərə) daxil edilir. 31 dekabr 2016-cı il və 31 dekabr 2015-ci il tarixlərinə ARMB-nin rəsmi məzənnəsi aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2016-cı il	31 dekabr 2015-ci il
ABŞ dolları / AZN	1.7707	1.5594
Avro / AZN	1.8644	1.7046
Rusiya rublu / AZN	0.0293	0.0216

Qəbul edilmiş, lakin hələ qüvvəyə minməmiş standart və şərtlər

Bankın maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatlarının buraxılması tarixinə qədər buraxılmış, lakin hələ qüvvəyə minməmiş standart və şərtlər aşağıda açıqlanır. Bank müvafiq hallarda, bu standartlar qüvvəyə mindiyi zaman onları qəbul etmək niyyətindədir.

9 sayılı MHBS: Maliyyə alətləri

2014-cü ilin iyul ayında MUBSK 9 sayılı "Maliyyə alətləri" adlı MHBS-nin yekun versiyasını buraxmışdır. Bu versiya maliyyə alətləri layihəsinin bütün mərhələlərini əks etdirir və 39 sayılı "Maliyyə alətləri: Tanıma və Ölçmə" adlı MUBS-u və 9 sayılı MHBS-nin bütün əvvəlki versiyalarını əvəz edir. Standart təsnifləşdirmə və ölçmə, dəyərsizləşmə və hedcinqin uçotu üzrə yeni tələbləri təqdim edir.

Təsnifləşdirmə və ölçmə baxımından yeni standart kapital alətləri və derivativ alətlər istisna olmaqla bütün maliyyə aktivlərinin müəssisənin aktivləri idarə etmək üçün tətbiq etdiyi biznes modeli və alətlərin müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla qiymətləndirilməsini tələb edir. 39 sayılı MUBS-un ölçmə kateqoriyaları aşağıdakılarla əvəz ediləcək: ədalətli dəyər dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks etdirilən (ƏDDMZ), ədalətli dəyərin dəyişməsi digər ümumi gəlirdə əks etdirilən (ƏDDDÜG) və amortizasiya hesablanan dəyərlə ölçülən alətlər kateqoriyaları. Bundan əlavə, ölçmə və ya tanıma ilə bağlı uyğunsuzluqları aradan qaldırmaq və ya əhəmiyyətli dərəcədə azaltmaq üçün münasib olan hallarda 9 sayılı MHBS-də müəssisələrin "amortizasiya hesablanan dəyərlə ölçülən" və ya ƏDDDÜG kateqoriyalarının xüsusiyyətlərinə uyğun olan alətləri qeyd-şərtsiz ƏDDMZ kateqoriyasına təyin etməyə davam etməsinə yol verilir. Alqı-satqı üçün saxlanılmayan kapital alətləri, gələcəkdə gəlirlər və ya zərərlər maliyyə nəticələri haqqında hesabatı yenidən təsnif edilmədən, qeyd-şərtsiz ƏDDDÜG kateqoriyasına təyin edilə bilər. Maliyyə öhdəliklərinin uçotu əsas etibarilə 39 sayılı MUBS-un tələblərinə uyğun olacaqdır.

Bundan əlavə, 9 sayılı MHBS kreditin dəyərsizləşməsinə yanaşmanı fundamental qaydada dəyişir. Bu standart 39 sayılı MUBS-da nəzərdə tutulan çəkilmiş zərər yanaşmasını perspektiv gözlənilən kredit zərəri (PGKZ) yanaşması ilə əvəz edəcək. Bank ƏDDMZ ilə uçota alınmayan bütün kreditlər və digər borc maliyyə aktivləri, eləcə də kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanəti müqavilələri üçün ehtiyatı qeydə almağa borcludur. Ehtiyat növbəti on iki ayda öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi ilə bağlı gözlənilən kredit zərərlərinə əsaslanır, lakin kredit riskində başlanğıcdan əhəmiyyətli artım olduğu təqdirdə ehtiyat aktivin istifadə müddəti üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməməsinin mümkünlüyünə əsaslanmalıdır.

9 sayılı MHBS 1 yanvar 2018-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilir. Erkən tətbiq etməyə icazə verilir. Əvvəlki dövrlərə tətbiq edilməsi tələb edilir, lakin müqayisəli məlumatın təqdim edilməsi məcburi deyil. Keçid tarixi olan 1 yanvar 2018-ci ildə təsir bölüşdürülməmiş mənfəətdə qeydə alınmalıdır. 9 sayılı MHBS-nin qəbul edilməsinin Bankın maliyyə aktivlərinin təsnifatı və ölçülməsinə təsir etməsi ehtimal edilir, lakin Bankın maliyyə öhdəliklərinin təsnifatı və ölçülməsinə heç bir təsir olmayacaqdır. Bank kreditlərinin və debitor borclarının təminatlı xarakterinə görə kapitalına əhəmiyyətli təsirin göstəriləcəyini ehtimal edir, lakin Bank təsirin həcmi müəyyən etmək məqsədilə perspektiv elementlər daxil olmaqla, bütün məntiqi və təsdiqedic məlumatları nəzərdən keçirməklə daha təfəssilatlı təhlil aparmalıdır.

15 sayılı MHBS "Müştərilərlə müqavilələrdən gəlirlər"

2014-cü ilin may ayında MUBSK 1 yanvar 2018-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilən 15 sayılı "Müştərilərlə müqavilələrdən gəlirlər" adlı MHBS buraxmışdır. Erkən tətbiqə yol verilir. 15 sayılı MHBS gəlirlərin tanınması prinsiplərini müəyyən edir və müştərilərlə bütün müqavilələrə tətbiq edilməlidir. Lakin, maliyyə alətlərinə və lizinqlərə aid olan faiz və haqq gəliri yene də 15 sayılı MHBS-nin əhatə dairəsindən kənar qalır və tətbiq edilən digər standartlarla (məsələn 9 sayılı MHBS, 16 sayılı "Lizinqlər" adlı MHBS) ilə tənzimlənə bilər.

15 sayılı MHBS-yə görə gəlirlər mal və xidmətlər göndərildikcə, mal və xidmətləri göndərən mal və xidmətlər üzrə mülkiyyət hüququnun saxlanılmasını ehtimal etdiyi dərəcədə tanınmalıdır. Bundan əlavə bu standartda, müştərilərlə bağlı gəlirlərin və müvafiq pul vəsaitlərinin hərəkətinin xarakteri, həcmi və vaxtı, eləcə də bunlara aid olan qeyri-müəyyənliklər haqqında məlumatların açıqlanmasına dair tələblərin tam toplusu təqdim ediləcək.

Bank 15 sayılı MHBS-nin erkən tətbiq edilməsini ehtimal etmir və hazırda onun təsirini qiymətləndirir.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Qəbul edilmiş, lakin hələ qüvvəyə minməmiş standart və şərtlər (davamı)

16 sayılı MHBS "İcarələr"

2016-cı ilin yanvar ayında MUBSK icarələrin uçotu üçün 16 sayılı "Lizinqlər" adlı MHBS buraxmışdır. Yeni standart icarəyə verənlər üçün icarələrin uçot qaydasını əhəmiyyətli dəyişir. Lakin icarəyə götürənlərdən icarələrin əksəriyyətini balans hesabatında, müvafiq aktivlərdən istifadə hüququ göstərilməklə, icarə üzrə öhdəliklər kimi tanınmasını tələb edir. İcarəyə götürənlər bütün tanınmış icarələr üçün vahid model tətbiq etməlidirlər, lakin qısamüddətli icarələri və azdəyərli aktivləri tanımağa bilərlər. Ümumiyyətlə, tanınmış icarələr üçün mənfəət və ya zərərin tanınması sxemi bu günün maliyyə icarəsinin uçot qaydası ilə eynidir, faiz və köhnəmə xərcləri isə mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda ayrıca tanınır.

16 sayılı MHBS 1 yanvar 2019-cu il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir. Erkən tətbiqetməyə yalnız müəssisə 15 sayılı MHBS-ni tətbiq etdikdən sonra yol verilir.

Bank 16 sayılı MHBS-ni erkən tətbiq etmək niyyətində deyil və hazırda onun təsirini qiymətləndirir.

12 sayılı MUBS Mənfəət vergisi (Düzəlişlər)

2016-cı ilin yanvar ayında 12 sayılı MUBS-a düzəlişlər buraxaraq MUBSK uçot məqsədləri üçün ədalətli dəyərlə, vergi məqsədləri üçün isə ilkin dəyəri ilə ölçülmüş borc alətlərinin təxirə salınmış vergi aktivlərinin uçot qaydasını izah etmişdir. Bank bu düzəlişlərin qəbul edilməsi nəticəsində onun maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərilməsini ehtimal etmir.

7 sayılı "Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat"

2016-cı ilin yanvar ayında MUBSK maliyyə fəaliyyətinə dair məlumatların açıqlanmasını təkmilləşdirmək və istifadəçilərə hesabat verən müəssisənin likvidlik vəziyyətlərini daha yaxşı anlamağa kömək etmək məqsədilə 7 sayılı "Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat" adlı MUBS-a düzəlişlər buraxmışdır. Yeni tələblərə uyğun olaraq müəssisələr maliyyə əməliyyatları nəticəsində maliyyə öhdəliklərində dəyişikliklər – məsələn pul vəsaitlərinin hərəkəti və nağdsız maddələrdən irəli gələn dəyişikliklər (məsələn, xarici valyutanın hərəkətindən gəlirlər və ya zərərlər) – haqqında məlumatı açıqlamaladırlar. Düzəliş 1 yanvar 2017-ci ildən etibarən qüvvəyə minir. Bank hazırda təsiri qiymətləndirir.

4. Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və ehtimalları

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması rəhbərlik tərəfindən mühakimə, qiymətləndirmə və fərziyyələrin işlədilməsini tələb edir, bu isə mühasibat uçotu prinsiplərinin tətbiqinə və hesabatda daxil edilən gəlirlərin, xərclərin, aktivlərin və öhdəliklərin məbləğlərinə öz təsirini göstərir. Faktiki nəticələr bu qiymətləndirmələrdən fərqlənə bilər.

Qiymətləndirmələr və fərziyyələr daim nəzərdən keçirilir. Mühəsibat uçotu ehtimallarına düzəlişlər həmin ehtimallar yenidən baxıldığı dövrdə və aidiyyəti gələcək dövrlərdə tanınır. Bu məlumatın açıqlanması izahedici mühüm mühasibat uçotu prinsiplərini (Qeyd 3) və maliyyə riskinin idarə edilməsini (Qeyd 21) tamamlayır.

İstifadə edilən ən vacib mühakimə və ehtimallar aşağıda təsvir olunur:

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmiş maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyərləri fəal bazardan əldə edilə bilməyəndə, onlar riyazi modellərin işlədilməsini daxil edən müxtəlif qiymətləndirmə mexanizmlərindən istifadə etməklə müəyyən edilir. Bu modellər üçün giriş məlumatları mümkün olanda müşahidə edilə bilən bazardan götürülür, mümkün olmayanda isə ədalətli dəyərlərin müəyyən edilməsi üçün müəyyən dərəcədə mühakimələrin istifadə edilməsi tələb olunur.

Kreditin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat

Bank müntəzəm qaydada kreditlərinin dəyərsizləşmə baxımından təhlilini aparır. Bank borcalan maliyyə çətinlikləri ilə qarşılaşdığı və analoji borcalanlar haqqında kifayət qədər faktiki məlumatlar olmadığı hallarda dəyərsizləşmə zərərlərinin qiymətləndirilməsində təcrübəyə əsaslanan mühakimələrdən istifadə edir. Eynilə, Bank qrupa daxil olan borcalanların öhdəlikləri ödəmək statusunda mənfəi dəyişikliklərə və ya qrupun daxilində aktivlər üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi ilə əlaqəli olan dövlət və ya yerli iqtisadi şəraitlərin dəyişməsinə işarə edən müşahidə edilən məlumatlar əsasında gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərində dəyişiklikləri qiymətləndirir. Rəhbərlik kreditlər və debitor borcları qrupu üzrə analoji kredit riski və obyektiv dəyərsizləşmə sübutları olan aktivlərlə bağlı zərərlərin strukturu haqqında tarixi məlumatlar əsasında qiymətləndirmələrdən istifadə edir. Bank cari şəraitləri əks etdirmək məqsədilə kreditlər və ya debitor borcları qrupu üçün müşahidə edilən məlumatlarda düzəliş aparmaq üçün təcrübəyə əsaslanan mühakimələrdən istifadə edir.

31 dekabr 2016-cı il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınmış kreditin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatın məbləği 193,571 AZN (2015-ci il: 63,022 AZN) olmuşdur. Daha ətraflı məlumat 8-ci Qeyddə təqdim edilir.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4. Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və ehtimalları (davamı)

Kreditin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat (davamı)

Rəhbərlik müntəzəm olaraq girovun bazar dəyərini nəzərdən keçirir. Rəhbərlik, cari şəraitləri əks etdirmək məqsədilə, girovun ədalətli dəyərində düzəliş aparmaq məqsədilə təcrübəli mühakimələrindən və müstəqil rəyindən istifadə edir. Tələb olunan girovun məbləği və növü tərəf-müqabilin kredit risklərinin qiymətləndirilməsindən asılıdır.

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların ilkin tanınması

Adi fəaliyyətində Bank əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aparır. 39 sayılı MUBS maliyyə alətlərinin ilk öncə ədalətli dəyərləri əsasında tanınmasını tələb edir. Müəyyən əməliyyatlar fəal bazarda aparılmadığı təqdirdə, onların bazar və ya qeyri-bazar faiz dərəcələri ilə qiymətləndirilməsini müəyyən etmək üçün mühakimələr tətbiq edilir. Mühakimə aidiyyəti olmayan şəxslər arasında oxşar əməliyyatlar üçün qiymətlərin təyin edilməsi və effektiv faiz dərəcəsinin təhlili əsasında verilir.

Təxirə salınmış vergi aktivləri

Təxirə salınmış vergi aktivləri müvafiq vergi ödənişinin realizasiya olunması mümkün olan dərəcədə qeydə alınır. Gələcək vergi tutulan mənfəət və gələcəkdə mümkün olan vergi faydasının məbləği rəhbərliyin hazırladığı orta müddətli biznes planı və bundan sonra ekstrapolyasiya vasitəsilə əldə edilmiş nəticələrə əsaslanır. Biznes plan Rəhbərliyin mövcud şəraitdə məntiqi hesab olunan gözləntilərinə əsaslanır.

5. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	2016	2015
Kassada olan pul vəsaitləri	8,790	13,626
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında cari hesablar	6,237	3,668
Digər banklarda cari hesablar	11,809	24,278
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	26,836	41,572

Digər banklarda cari hesablara rezident və qeyri-rezident banklarda, müvafiq olaraq, 465 AZN (2015-ci il: 8,174 AZN) və 11,344 AZN (2015-ci il: 16,104 AZN) məbləğində faiz hesablanmayan müxbir hesabların qalıqları daxildir.

6. Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər

Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2016	2015
ARMB-də blok edilmiş cari hesab	40,390	48,185
Banklara verilmiş kreditlər	9,752	1,687
Digər məbləğlər	-	89
	50,142	49,961
Çıxılısın: dəyərsizləşmə üçün ehtiyat	(9,752)	(1,687)
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	40,390	48,274

31 dekabr 2016-cı il tarixinə ARMB-də 40,390 AZN (2015-ci il: 48,185 AZN) məbləğində blok edilmiş cari hesab ARMB qarşısında borc öhdəlikləri üzrə blok edilmiş vəsaitlərdən ibarətdir (Qeyd 13).

Banklara verilmiş kreditlərə orta effektiv faiz dərəcəsi ildə 8.5% olmaqla (2015-ci il: 10%) iki (2015-ci il: bir) rezident bankda yerləşdirilmiş 9,752 AZN (2015-ci il: 1,687 AZN) məbləğində banklararası kreditlər daxildir.

Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər üzrə dəyərsizləşmə xərci üçün ehtiyatda hərəkət aşağıda göstərilir:

	2016	2015
1 yanvar		
Məzənnə fərqi dəyişikliklərin təsiri	(1,687)	(871)
Xərc	(505)	(833)
Bərpa	(7,560)	-
	-	17
31 dekabr	(9,752)	(1,687)

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

6. Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər (davamı)

31 dekabr 2016-cı il tarixinə dəyərsizləşmə üçün ehtiyat iki yerli banka satılmış kreditlər üzrə 100% dəyərsizləşmə ehtiyatından ibarətdir (2015-ci il: bir yerli bank).

7. Derivativ maliyyə aktivi

Aşağıdakı cədvəldə aktiv kimi göstərilmiş derivativ maliyyə alətinin şərti dəyəri ilə birlikdə ədalətli dəyəri təqdim edilir:

	31 dekabr 2016-cı il			31 dekabr 2015-ci il		
	Şərti məbləğ	Ədalətli dəyərlər		Şərti məbləğ	Ədalətli dəyərlər	
		Aktiv	Öhdəlik		Aktiv	Öhdəlik
Valyuta müqavilələri						
Svop – xarici	136,180	535		-	-	-
Cəmi derivativ akitvlər/ öhdəliklər		535		-	-	-

Svoplar iki tərəf arasında müəyyən edilmiş şərti məbləğlər əsasında faiz dərəcəsinin, məzənnənin və ya fond əmsalının dəyişməsinə bərabər məbləğlərin mübadiləsi və (kredit defoltu svopu ilə əlaqədar) müəyyən hadisələr baş verdiyi halda kreditlər üzrə ödənişlərin aparılması haqqında müqavilə razılaşmalarıdır.

8. Müştərilərə verilmiş kreditlər

Müştərilərə verilmiş kreditlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2016	2015
Kiçik müəssisələrə verilmiş kreditlər	193,661	152,710
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	88,476	114,203
Avtokreditlər	59,632	67,382
Korporativ kreditlər	47,139	93,036
Müştərilərə verilmiş kreditlər, ümumi	388,908	427,331
Çıxılın: dəyərsizləşmə üçün ehtiyat	(193,571)	(63,022)
Müştərilərə verilmiş kreditlər	195,337	364,309

31 dekabr 2016-cı il tarixinə kiçik müəssisələrə verilmiş kreditlərin payında artım və korporativ kreditlərdə müvafiq azalma əsasən devalvasiyadan sonra şirkətlərin dövrüyyəsində azalma nəticəsində 30,418 AZN məbləğinin korporativ kreditlərdən kiçik müəssisələrə verilmiş kreditlərə yenidən təsnif edilməsi ilə bağlıdır.

Müştərilərə verilmiş kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat

Müştərilərə verilmiş kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatda hərəkət kredit sinifləri üzrə aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2016				
	Kiçik müəssisələrə verilmiş kreditlər	Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	Avtokreditlər	Korporativ kreditlər	Cəmi
1 yanvar 2016-cı il	14,093	19,636	16,787	12,506	63,022
İl üzrə xərc	61,566	30,339	17,427	2,558	111,890
Məzənnədə dəyişikliklərin təsiri	6,170	6,314	4,804	1,371	18,659
31 dekabr 2016-cı il	81,829	56,289	39,018	16,435	193,571
Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş	78,486	634	-	15,618	94,738
Ümumi şəkildə dəyərsizləşmiş	3,343	55,655	39,018	817	98,833
	81,829	56,289	39,018	16,435	193,571
Fərdi şəkildə qiymətləndirilmiş dəyərsizləşmə ehtiyatı çıxılmazdan əvvəl fərdi şəkildə dəyərsizləşməsi müəyyən edilmiş kreditlərin ümumi məbləği	137,095	634	-	31,905	169,634

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

8. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)**Müştərilərə verilmiş kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat (davamı)**

	2015				
	<i>Kiçik müəssisələrə verilmiş kreditlər</i>	<i>Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər</i>	<i>Avtokreditlər</i>	<i>Korporativ kreditlər</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2015-ci il	522	2,842	5,584	2,720	11,668
II üzrə xərc	13,146	15,837	7,396	7,632	44,011
Mezənnədə dəyişikliklərin təsiri	425	957	3,807	1,039	6,228
II üzrə bərpa olunmuş ehtiyat	-	-	-	1,115	1,115
31 dekabr 2015-ci il	14,093	19,636	16,787	12,506	63,022
Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş	12,062	719	7	11,821	24,609
Ümumi şəkildə dəyərsizləşmiş	2,031	18,917	16,780	685	38,413
	14,093	19,636	16,787	12,506	63,022
Fərdi şəkildə qiymətləndirilmiş dəyərsizləşmə ehtiyatı çıxılmazdan əvvəl fərdi şəkildə dəyərsizləşməsi müəyyən edilmiş kreditlərin ümumi məbləği	43,218	804	26	45,045	89,093

Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər

31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il üzrə fərdi şəkildə dəyərsizləşmə ehtiyatları tanınmış kreditlər üzrə hesablanmış faiz geliri 9,786 AZN (2015-ci il: 9,410 AZN) təşkil etmişdir.

ARMB-nin tələblərinə uyğun olaraq kreditlər İdarə Heyətinin təsdiqi ilə və müəyyən hallarda müvafiq məhkəmə qərarı ilə silinə bilər.

Girovlar və kreditlərin gücləndirilməsi üçün digər vasitələr

Tələb olunan girovun məbləği və növü biznes tərəfdaşının kredit riskinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Girov növlərinin münasibliyi və qiymətləndirmə parametrlərinə dair qaydalar tətbiq edilir.

Alınmış girovların əsas növləri aşağıdakılardır:

- ▶ Müəssisələrə verilmiş kreditlərin verilməsi üçün daşınmaz əmlak və ticarət debitor borcları, üçüncü tərəflərin zəmanətləri;
- ▶ Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər üçün pul vəsaitləri, müştərilərə kreditlə satılmış malları üzrə girov hüququ, üçüncü tərəflərin zəmanətləri və yaşayış mülkləri üzrə girovlar;
- ▶ Avtokreditlər üçün pul vəsaitləri, nəqliyyat vasitələri üzrə girovlar və üçüncü tərəflərin zəmanətləri.

Rəhbərlik girovun bazar dəyərində nəzarət edir, müvafiq razılaşmalara uyğun olaraq əlavə girov tələb edir, eləcə də kreditin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatın adekvatlığını nəzərdən keçirərkən əldə edilmiş girovun bazar dəyərində nəzarət edir.

Müştərilərə verilmiş kreditlərin konsentrasiyası

31 dekabr 2016-cı il tarixinə Bankın kreditlərin konsentrasiyası on (2015-ci il: on) ən iri üçüncü tərəf borcalanlara verilmiş 65,780 AZN məbləğində (ümumi kredit portfelinin 17%-i) olmuşdur (2015-ci il: 60,678 AZN və ya ümumi kredit portfelinin 14%-i). Bu kreditlər üzrə 33,002 AZN (2015-ci il: 11,926 AZN) məbləğində ehtiyat tanınmışdır.

Kreditlər əsas etibarilə Azərbaycanda aşağıdakı sənaye sektorları üzrə verilmişdir:

	2016	2015
Fiziki şəxslər	183,392	214,027
Xidmətlər	52,144	57,791
Ticarət müəssisələri	46,647	53,995
İstehsal	41,106	38,549
Nəqliyyat	33,857	31,842
Digər	22,351	22,283
Kənd təsərrüfatı və yeyinti sənayesi	3,588	3,273
Kredit təşkilatları	2,970	2,806
Enerji	1,675	1,560
Tikinti	1,178	1,205
Müştərilərə verilmiş kreditlər, ümumi	388,908	427,331

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

9. Əmlak və avadanlıqlar

Əmlak və avadanlıqlarda hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

	<i>İcarə mülkiyyəti</i>	<i>Kompüter avadanlıqları</i>	<i>Mebel və avadanlıqlar</i>	<i>Motorlu nəqliyyat vasitələri</i>	<i>Digər əmlak və avadanlıqlar</i>	<i>Cəmi</i>
İlkin dəyər						
31 dekabr 2014-cü il	1,964	2,009	1,491	425	184	6,073
Əlavələr	872	1,205	381	74	48	2,580
Silinmələr	-	-	-	(37)	-	(37)
31 dekabr 2015-ci il	2,836	3,214	1,872	462	232	8,616
Əlavələr	85	448	15	-	13	561
Xaricəmələr	(258)	(111)	(178)	(100)	(45)	(692)
Silinmələr	(401)	(57)	(7)	-	(9)	(474)
31 dekabr 2016-cı il	2,262	3,494	1,702	362	191	8,011
Yığılmış köhnəlmə						
31 dekabr 2014-cü il	(696)	(1,100)	(740)	(333)	(76)	(2,945)
Silinmələr	-	-	-	7	-	7
Köhnəlmə xərci	(822)	(493)	(298)	(30)	(35)	(1,678)
31 dekabr 2015-ci il	(1,518)	(1,593)	(1,038)	(356)	(111)	(4,616)
Xaricəmələr	258	84	112	100	27	581
Silinmələr	303	34	4	-	4	345
Köhnəlmə xərci	(705)	(662)	(283)	(34)	(38)	(1,722)
31 dekabr 2016-cı il	(1,662)	(2,137)	(1,205)	(290)	(118)	(5,412)
Xalis balans dəyəri						
31 dekabr 2014-cü il	1,268	909	751	92	108	3,128
31 dekabr 2015-ci il	1,318	1,621	834	106	121	4,000
31 dekabr 2016-cı il	600	1,357	497	72	73	2,599

31 dekabr 2016-cı ildə, 2,324 AZN (2015-ci il: 1,980 AZN) məbləğində əmlak və avadanlıq tam köhnəlmişdir.

10. Qeyri-maddi aktivlər

	<i>Lisenzialar</i>	<i>Kompüter proqramı</i>	<i>Cəmi</i>
İlkin dəyəri			
31 dekabr 2014-cü il	945	1,002	1,947
Əlavələr	431	157	588
Xaricəmələr və silinmələr	(632)	(222)	(854)
31 dekabr 2015-ci il	744	937	1,681
Əlavələr	391	654	1,045
Xaricəmələr və silinmələr	-	-	-
31 dekabr 2016-cı il	1,135	1,591	2,726
Yığılmış köhnəlmə			
31 dekabr 2014-cü il	(287)	(376)	(663)
Xaricəmələr və silinmələr	326	143	469
Amortizasiya xərci	(313)	(130)	(443)
31 dekabr 2015-ci il	(274)	(363)	(637)
Xaricəmələr və silinmələr	-	-	-
Amortizasiya xərci	(233)	(115)	(348)
31 dekabr 2016-cı il	(507)	(478)	(985)
Xalis balans dəyəri			
31 dekabr 2014-cü il	658	626	1,284
31 dekabr 2015-ci il	470	574	1,044
31 dekabr 2016-cı il	628	1,113	1,741

31 dekabr 2016-cı ildə, 179 AZN (2015-ci il: 172 AZN) məbləğində qeyri-maddi aktivlər tam amortizasiya olunmuşdur.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

11. Vergilər

Korporativ mənfəət vergisi xərci aşağıdakılardan ibarətdir:

	2016	2015
Cari vergi xərci	(822)	(100)
Təxirə salınmış mənfəət vergisi faydası	-	281
Mənfəət vergisi (xərci)/faydası	(822)	181

Azərbaycandakı hüquqi şəxslər ayrıca mənfəət vergisi bəyannamələrini təqdim etməlidirlər. 2016-cı və 2015-ci illərdə müəssisələr (o cümlədən banklar) üzrə standart mənfəət vergisi dərəcəsi 20% olmuşdur.

Effektiv mənfəət vergisi dərəcəsi yerli qanunvericiliyə uyğun mənfəət vergisi dərəcəsinə fərqlənir. Aşağıdakı cədvəldə yerli qanunvericilik əsasında mənfəət vergisi xərci faktiki xərclərlə tutuşdurulur:

	2016	2015
Vergidən əvvəlki zərər	(140,185)	(36,706)
Yerli qanunvericiliyə uyğun olan mənfəət vergisinin dərəcəsi	20%	20%
Yerli qanunvericiliyə uyğun dərəcə ilə nəzəri mənfəət vergisi faydası/(xərci)	28,037	7,341
Daimi fərqlər vergiyə təsiri	(586)	(550)
Tanınmamış təxirə salınmış vergi aktivləri	(28,265)	(6,685)
Digər	(8)	75
	(822)	181

31 dekabrda təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəlikləri və onların müvafiq illərdə hərəkəti aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatda müvəqqəti fərqlərin yaranması və ləğv edilməsi		Mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatda müvəqqəti fərqlərin yaranması və ləğv edilməsi	
	2014	2015	2015	2016
Vergidən çıxılan müvəqqəti fərqlərin təsiri				
Digər öhdəliklər	252	(113)	139	142
Gələcək dövrlərə keçirilmiş vergi zərərləri	95	5,556	5,651	(5,651)
Qeyri-maddi aktivlər	-	71	71	(2)
Digər aktivlər	-	-	-	19
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	-	-	-	1,528
Müştərilərə verilmiş kreditlər	-	1,008	1,008	32,304
Təxirə salınmış vergi aktivləri	347	6,522	6,869	28,201
Müştərilərə verilmiş kreditlər	(464)	464	-	-
Əmlak və avadanlıqlar	(55)	(8)	(63)	50
Qeyri-maddi aktivlər	(8)	8	-	-
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	(6)	(43)	(49)	49
Derivativ maliyyə aktivi	-	-	-	(107)
Digər aktivlər	(95)	23	(72)	72
Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri	(628)	444	(184)	64
Tanınmamış təxirə salınmış vergi aktivi	-	(6,685)	(6,685)	(28,265)
Xalis təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri/(öhdəlikləri)	(281)	281	-	-

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

12. Digər aktivlər və öhdəliklər

Digər aktivlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2016	2015
Ödənilməkdə olan məbləğlər	1,236	242
Digər alınacaq məbləğlər	114	160
Cəmi digər maliyyə aktivləri	1,350	402
Əmlakın, avadanlığın və qeyri-maddi aktivlərin alınması üçün avans ödənişi	24	792
Digər avans ödənişləri	261	343
Mülkiyyətə alınmış girov	1,900	2,823
Digər qeyri-maliyyə aktivləri	86	144
Cəmi digər qeyri-maliyyə aktivləri	2,271	4,102
Digər aktivlər	3,621	4,504

Digər öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2016	2015
Peşəkar xidmətlər üçün ödəniləcək məbləğlər	207	160
Digər maliyyə öhdəlikləri	295	172
Cəmi digər maliyyə öhdəlikləri	502	332
İşçilərə ödəniləcək məbləğlər	522	541
Mənfəət vergisi istisna olmaqla ödəniləcək vergilər	179	155
Digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri	80	41
Cəmi digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri	781	737
Digər öhdəliklər	1,283	1,069

13. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı və digər kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər

ARMB və digər kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2016	2015
Blok edilmiş uzunmüddətli depozitlər	137,719	-
Banklardan və ARMB-dən alınmış qısamüddətli kreditlər	129,491	133,410
Banklardan və ARMB-dən alınmış uzunmüddətli kreditlər	55,584	214,593
Loro hesablar	126	192
Azərbaycan İpoteka Fondu qarşısında öhdəliklər	95	-
ARMB və digər kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	323,015	348,195

Cari hesablara Ana şirkətdə 105 AZN (2015-ci il: 187 AZN) məbləğində qalıq daxildir.

31 dekabr 2016-cı ildə Bankın Ana şirkətdən və ARMB-dən alınmış, cəmi əsas məbləği, müvafiq olaraq, 109,219 AZN (2015-ci il: 122,565 AZN) və 20,000 AZN (2015-ci il: 10,000 AZN) olan qısamüddətli borc öhdəlikləri olmuşdur. Borclar ABŞ dolları və AZN (2015-ci il: ABŞ dolları, Rusiya rublu və AZN) ilə ifadə edilir, orta illik faiz dərəcəsi, müvafiq olaraq, 5.3% və 3.3% (2015-ci il: 5.1%, 11% və 3%) təşkil edir.

31 dekabr 2016-cı ildə Bankın Ana şirkətdən və ARMB-dən alınmış, cəmi əsas məbləği, müvafiq olaraq, 45,148 AZN (2015-ci il: 193,003 AZN) və 10,000 AZN (2015-ci il: 20,000 AZN) olan uzunmüddətli borc öhdəlikləri olmuşdur. Borclar ABŞ dolları, Rusiya rublu və AZN (2015-ci il: ABŞ dolları və AZN) ilə ifadə edilir, orta illik faiz dərəcəsi, müvafiq olaraq, 5.92%, 12.49% və 3.5% (2015-ci il: 5.8% və 3.5%) təşkil edir. Borcların müddəti 2018-2022-ci illərdə başa çatır.

31 dekabr 2016-cı ildə blok edilmiş uzunmüddətli depozitlər cəmi 137,719 AZN (2015-ci il: sıfır) məbləğində müddəti 2018-ci ildə başa çatan və illik faiz dərəcəsi 13% olan bir əlaqəli tərəfdən və Ana bankdan (2015-ci il: sıfır) alınmış zəmanət depozitlərindən ibarətdir (Qeyd 2).

31 dekabr 2016-cı ildə Bank Azərbaycan İpoteka Fondundan 95 AZN (2015-ci il: sıfır) məbləğində müddəti 2041-ci ilin noyabr ayında başa çatan (2015-ci il: sıfır) və illik faiz dərəcəsi 4% (2015-ci il: sıfır) olan kreditlər almışdır.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

14. Müştərilər qarşısında öhdəliklər

Müştərilər qarşısında öhdəliklərə aşağıdakılar daxildir:

	2016	2015
Cari hesablar	7,623	5,688
Müddətli depozitlər	44,250	81,051
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	51,873	86,739

31 dekabr 2016-cı il tarixində 23,054 AZN məbləğində və ya 44% (2015-ci il: 43,171 AZN və ya 50%) müştəri hesabları on (2015-ci il: on) ən iri müştəriyə məxsus olmuşdur.

31 dekabr 2016-cı il tarixində fiziki şəxs müştərilərin müddətli depozitləri üzrə orta illik faiz dərəcəsi 8.1% (2015-ci il: illik 10.8%), 31 dekabr 2016-cı ildə müəssisələrin müddətli depozitləri üzrə orta illik faiz dərəcəsi 8% (2015-ci il: illik 7.7%) olmuşdur.

Müştərilər qarşısında öhdəliklərin iqtisadi sektorlar üzrə təhlili aşağıda təqdim olunur:

	2016	2015
Fiziki şəxslər	39,920	69,594
Sığorta	8,520	16,118
Ticarət	1,438	213
Nəqliyyat	849	34
Xidmət	396	256
İctimai təşkilatlar	383	402
İstehsal	189	23
Digər	178	99
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	51,873	86,739

15. Subordinasiyalı borclar

31 dekabr 2016-cı ildə Bankın əsas məbləği 22,623 AZN (2015-ci il: 16,796 AZN) olan, orta illik faiz dərəcəsi ABŞ dolları üzrə 9.09%, Rusiya rublu üzrə 15.08% (2015-ci il: 10.9% və 16%) olan və müddəti 2019-2022-ci ildə (2015-ci il: 2019-2022-ci ildə) başa çatan altı (2015-ci il: beş) subordinasiyalı borcu olmuşdur.

Borclar üzrə faiz hər rüb ödənilməli, əsas məbləğin qaytarılması isə ödəniş tarixlərində həyata keçirilməlidir. Müflislik və ya ləğv etmə halında Bank tərəfindən bu borcun qaytarılması Bankın bütün digər kreditorlar üzrə ödənişlərinə subordinasiya edilir.

16. Kapital

31 dekabr 2016-cı və 2015-ci il tarixlərinə, hər bir səhmin nominal dəyəri 0.2 AZN olmaqla, elan edilmiş, buraxılmış və tam ödənilmiş adi səhmlərin sayı, müvafiq olaraq, 254,075,000 olmuşdur.

Azərbaycan qanunvericiliyinə uyğun olaraq Bankın səhmdarları növbəti hüquqlara malik olmalıdır: Bankın idarə edilməsində iştirak etmək, idarə heyətinə və icraçı orqanlarına üzv seçmək və seçilmək, Bankın fəaliyyətinə aid olan məlumat toplamaq, ildə bir dəfə illik hesabatlarla və hesablarla tanış olmaq, Səhmdarların Ümumi İclasının keçirilməsini tələb etmək, Bankın Səhmdarlarının Ümumi İclasının gündəliyinə düzəlişlərin edilməsini tələb etmək, Bankın fəaliyyəti üzrə auditin keçirilməsini tələb etmək və Bankın fəaliyyəti başa çatdığı təqdirdə, kreditorlarla hesablaşmalar aparıldıqdan və hesablanmış, lakin ödənilməmiş dividendlər ödənildikdən sonra qalmış Bank aktivlərinin bölüşdürülməsi nəticəsində pay almaq.

17. Təəhhüdlər və şərti öhdəliklər

Əməliyyat mühiti

Azərbaycan iqtisadi islahatları aparmağa və hüquqi, vergi və nizamlayıcı infrastrukturunu təkmilləşdirməyə davam edir. Azərbaycan iqtisadiyyatının gələcək sabitliyi önəmli dərəcədə islahat və dəyişikliklərdən, eləcə də hökumətin gördüyü iqtisadi, maliyyə və monetar tədbirlərinin effektivliyindən asılıdır.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

17. Təəhhüdlər və şərti öhdəliklər (davamı)

Əməliyyat mühiti (davamı)

2015-ci ildə xam neftin qiymətinin xeyli aşağı düşməsinin nəticəsində Azərbaycan manatı ABŞ dollarına qarşı 21 fevral 2015-ci ildə 1 ABŞ dolları üçün 0.7862 AZN-dən 1.5500 AZN-dək devalvasiya etmişdir. Bu devalvasiyadan sonra Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı Azərbaycan manatının üzən məzənnə dərəcəsinə keçməsinə elan etmişdir. 2016-cı il ərzində Azərbaycan manatının ABŞ dollarına qarşı məzənnəsi 1.4900 AZN və 1.7707 AZN arasında dəyişməyə davam etmişdir.

Bu, bank sisteminin likvidliyinin pisləşməsi və kredit şərtlərinin sərtləşməsi ilə nəticələnmişdir. Hazırda iqtisadi artım, kapitalı əldə etmək imkanı və kapitalın dəyəri ilə bağlı Bankın maliyyə vəziyyətinə və biznes perspektivlərinə mənfi təsir göstərə bilən qeyri-müəyyənliklər mövcuddur.

Azərbaycan hökuməti cari iqtisadi çətinliklərə cavab olaraq islahatları sürətləndirmək və bank sistemini dəstəkləmək planlarını bəyan etmişdir.

Bankın rəhbərliyi cari şəraitdə baş verən bu cür dəyişiklikləri izləməkdədir və Bankın yaxın gələcəkdə fəaliyyətinin davamlılığı və inkişafını dəstəkləmək üçün lazım hesab etdiyi ehtiyat tədbirlərini görməkdədir.

Hüquqi məsələlər

Adi fəaliyyətində Bank məhkəmə iddiaları və şikayətlərinin obyektivi olur. Rəhbərlik hesab edir ki, belə iddia və ya şikayətlərdən irəli gələn öhdəlik (əgər olarsa) Bankın maliyyə vəziyyəti və ya gələcək əməliyyat nəticələrinə mühüm mənfi təsir göstərməyəcəkdir.

Vergilər

Azərbaycanın vergi qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez edilən dəyişikliklərə məruzdur. Bundan əlavə, Bankın əməliyyatları və fəaliyyətinə tətbiq edilən vergi qanunvericiliyinin vergi orqanları tərəfindən şərh edilməsi rəhbərliyin şərhini ilə üst-üstə düşməyə bilər. Azərbaycan Respublikasında son zamanlar baş vermiş hadisələr göstərir ki, vergi orqanları bu qanunvericiliyin şərh edilməsi və tətbiqində daha sərt mövqe tuta bilərlər, buna görə də gələcəkdə vergi orqanları Bankın əməliyyat və fəaliyyət növləri ilə bağlı əvvəl irəli sürmədikləri iddiaları irəli sürə bilərlər. Nəticə etibarilə müvafiq orqanlar tərəfindən əlavə iri vergi, cərimə və faiz hesablanı bilər. Vergi yoxlamaları yoxlama aparmaq qərarı qəbul edildiyi ildən birbaşa əvvəlki üç maliyyə ili üzrə aparıla bilər. Son vergi yoxlaması 2015-ci ildə tamamlanmış və 2012-ci ildən 2015-ci ilədək olan dövrü əhatə etmişdir.

31 dekabr 2016-cı il tarixinə müvafiq qanunvericiliyin rəhbərlik tərəfindən tətbiq edilən şərhini münasibdir və Bankın vergi mövqeləri qəbul ediləcəkdir.

ARMB əmsallarına uyğunlaşma

ARMB banklardan yerli standartlara uyğun olan maliyyə hesabatları əsasında hesablanmış müəyyən əmsallara uyğunlaşmağı tələb edir.

31 dekabr 2016-cı il tarixinə Bank aşağıdakılar istisna olmaqla, bütün əmsallara uyğun olmuşdur:

- Kredit riski təminatının bazar dəyəri həmin kredit riskinin 100%-indən az olanda və ya kreditlərin daşınmaz əmlak formasında təminatının bazar dəyəri kredit dəyərinin 150%-indən yuxarı olanda, bir borcalan və ya əlaqəli borcalanlar qrupu üzrə maksimal kredit riski əmsalı bankın cəmi kapitalının 20 faizindən artıq olmamalıdır. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə Bankın əmsalı 29.27% olmuşdur.
- Kredit riski təminatının bazar dəyəri həmin kredit riskinin 100%-indən az olanda və ya kreditlərin daşınmaz əmlak formasında təminatının bazar dəyəri kredit dəyərinin 150%-indən aşağı olanda, bir borcalan və ya əlaqəli borcalanlar qrupu üzrə maksimal kredit riski əmsalı bankın cəmi kapitalının 7 faizindən artıq olmamalıdır. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə Bankın əmsalı 43.94% olmuşdur.
- Əlaqəli tərəf olan müəssisələrə və onların adından çıxış edən müəssisələrə verilmiş kreditlər bankın cəmi kapitalının 10 faizindən artıq olmamalıdır. 31 dekabr 2016-cı ildə Bankın əmsalı 15.37% olmuşdur.

İl ərzində Bank bu uyğunsuzluqla bağlı MBBP-na məlumat təqdim etmiş və pozuntuları aradan qaldırmaq üçün MBBP ilə xüsusi tədbirlərin görülməsini razılaşdırmışdır. Müvafiq olaraq, rəhbərlik hesab edir ki, Banka qarşı gələcəkdə heç bir sanksiya tətbiq edilməyəcək.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

17. Təəhhüdlər və şərti öhdəliklər (davamı)**Təəhhüdlər və şərti öhdəliklər**

31 dekabr tarixinə Bankın təəhhüdləri və şərti öhdəlikləri aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	2016	2015
Kreditlə bağlı təəhhüdlər		
Zəmanətlər	-	1,968
İstifadə edilməmiş kredit üzrə təəhhüdlər	9,038	14,850
	9,038	16,818
Əsaslı məsrəflərlə bağlı təəhhüdlər	40	148
Təəhhüdlər və şərti öhdəliklər (girov çıxılmamışdan əvvəl)	9,078	16,966
Çıxılın - ehtiyatlar	(71)	(33)
Təəhhüdlər və şərti öhdəliklər	9,007	16,933

18. Xalis faiz gəliri

Xalis faiz gəliri aşağıdakılardan ibarətdir:

	2016	2015
Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə faiz gəliri	42,971	52,142
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər üzrə faiz gəliri	196	73
Amortizasiya olunmuş dəyərlə uçota alınan maliyyə aktivləri üzrə faiz gəliri	43,167	52,215
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər üzrə faiz xərci	(22,845)	(15,651)
Müştəri hesabları üzrə faiz xərci	(5,525)	(4,087)
Amortizasiya olunmuş dəyərlə uçota alınan maliyyə aktivləri üzrə faiz xərci	(28,370)	(19,738)
Xalis faiz gəliri	14,797	32,477

19. Haqq və komissiya gəliri və xərci

Haqq və komissiya gəliri və xərci aşağıdakılardan ibarətdir:

	2016	2015
Plastik kart əməliyyatları	428	263
Hesablaşma əməliyyatları	397	100
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar	271	546
Sənədli əməliyyatlar	45	92
Məsləhət xidməti və ekspert əməliyyatları	9	103
Digər	366	383
Haqq və komissiya gəliri	1,516	1,487
Plastik kart əməliyyatları	(406)	(217)
Hesablaşma əməliyyatları	(92)	(28)
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar	(14)	(29)
Sənədli əməliyyatlar	(7)	(25)
Digər	(62)	(43)
Haqq və komissiya xərci	(581)	(342)
Xalis haqq və komissiya gəliri	935	1,145

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

20. Əməliyyat xərcləri

Əməliyyat xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	2016	2015
Əmək haqqı və mükafatlar	9,318	9,187
Sosial sığorta xərcləri	2,038	2,022
İşçilərlə bağlı digər xərclər	188	304
İşçilər üzrə xərclər	11,544	11,513
Köhnəlmə və amortizasiya	2,070	2,121
İcarə	1,766	2,119
Hüquq və məsləhət xərcləri	721	403
Proqram təminatına çəkilən xərclər	530	331
Digər dəyərsizləşmə	530	804
Rabite	409	522
Təhlükəsizlik xərcləri	359	385
Əmlak və avadanlıqla bağlı təmir və texniki xidmət xərcləri	218	225
Nümayəndəlik xərcləri	154	156
Biznes səfərləri ilə əlaqədar xərclər	153	171
Ofis təchizatı	150	255
Əməliyyat vergiləri	130	71
Kommunal xərclər	95	92
Marketinq və reklam	87	493
Digər xərclər	536	785
Digər əməliyyat xərcləri	7,908	8,933
Cəmi əməliyyat xərcləri	19,452	20,446

21. Risklərin idarə edilməsi

Ön söz

Öz fəaliyyətində Bank müxtəlif risklərə məruz qalır və bunları daimi müəyyən etmə, ölçmə və müşahidə etmə prosesləri, kredit limitlərinin müəyyən edilməsi və digər daxili nəzarət tədbirləri vasitəsilə idarə edir. Risklərin idarə edilməsi Bankın fəaliyyətinin mühüm hissəsini təşkil edir. Bankın hər bir əməkdaşı öz vəzifələri daxilində risklərə görə məsuliyyət daşıyır. Bank kredit riski, likvidlik riski, bazar riski və əməliyyat risklərinə məruz qalır.

Risk üzrə müstəqil nəzarət prosesinə mühitdə, texnologiyada və sənayedə dəyişikliklər kimi biznes riskləri daxil deyildir. Onlar Bankın strateji planlaşdırma prosesi vasitəsilə nəzarət altında saxlanılır.

Risklərin idarə olunması strukturu

İdarə Heyəti risklərin müəyyən edilməsi və nəzarət edilməsinə görə ümumi məsuliyyət daşıyır, lakin risklərin idarə olunması və izlənməsi üçün məsuliyyət daşıyan ayrıca müstəqil orqanlar mövcuddur.

Direktorlar Şurası

Direktorlar Şurası risklərin idarə olunmasında ümumi yanaşma, risk strategiyaları və prinsiplərinin təsdiq edilməsi üçün məsuliyyətlidir.

İdarə Heyəti

İdarə Heyəti Bankda ümumi risk prosesinə nəzarət etmək üçün məsuliyyət daşıyır.

Risk Komitəsi

Risk Komitəsi risk strategiyasının işlənilib hazırlanması və risk prinsipləri, konsepsiyası, siyasəti və limitlərinin tətbiqi üçün ümumi məsuliyyət daşıyır. Komitə fundamental audit məsələləri üçün məsuliyyətlidir və müvafiq risk qərarlarını idarə və nəzarət edir.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

21. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Ön söz (davamı)

Risklərin idarə olunması

Risklərin idarə olunması bölməsi müstəqil nəzarət prosesini təmin etmək məqsədilə risklə bağlı prosedurların tətbiqi və dəstəklənməsi üçün məsuliyyət daşıyır. Bundan əlavə, risklərin idarə olunması bölməsi bütün Bankda risk prinsipləri, siyasəti və limitlərinə riayətin monitorinq edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Risklərə nəzarət

Risklərə Nəzarət Bölməsi bütün Bankda risk prinsipləri, qaydaları və limitlərinə əməl edilməsinə nəzarət edir. Hər bir təsərrüfat bölməsində risklərin müstəqil nəzarət edilməsinə, o cümlədən müəyyən edilmiş limitlərlə müqayisədə risk həcminin monitorinqinə və yeni məhsullar və strukturlaşdırılmış əməliyyatlarla bağlı risklərin qiymətləndirilməsinə görə məsuliyyətli olan müstəqil bölmə vardır. Bu bölmə risklərin ölçülməsi və hesabatların hazırlanması sistemlərində risklərin tutulmasını da təmin edir.

Bankın xəzinədarlığı

Bankın xəzinədarlığı Bank aktivlərinin və öhdəliklərinin idarə olunması, eləcə də ümumi maliyyə strukturu üçün məsuliyyət daşıyır. Bundan əlavə, xəzinədarlıq Bankın maliyyələşdirmə və likvidlik riskləri üçün məsuliyyət daşıyır.

Daxili audit

Daxili audit funksiyası hər il Bankda risklərin idarə olunması proseslərinin audit yoxlamasını apararaq, həm prosedurların münasibliyini, həm də Bankın prosedurlara riayət etməsini yoxlayır. Daxili audit bütün qiymətləndirmələrin nəticələrini rəhbərliklə müzakirə edir və nəticə və tövsiyələr haqqında Audit Komitəsinə hesabat verir.

Risklərin ölçülməsi və hesabatçılıq sistemləri

Bankın riskləri həm adi şəraitdə yaranması ehtimal edilən zərəri, həm də statistik modellər əsasında maksimal faktiki zərərlərin qiymətləndirilməsi olan gözlənilməyən zərərləri əks etdirən metoddan istifadə etməklə ölçülür. Modellər keçmiş təcrübədən əldə edilmiş və iqtisadi şəraitləri nəzərə almaqla düzəlişlər edilmiş ehtimallardan istifadə edir. Bundan əlavə, Bank baş verməsi ehtimal edilməyən ağır hadisələr əslində baş verdiyi təqdirdə daha pis hadisələrin ssenari modellərini hazırlayır.

Risklərin monitorinqi və nəzarət edilməsi ilk öncə Bankın müəyyən etdiyi limitlərə əsaslanır. Belə limitlər Bankın biznes strategiyasını və bazar mühitini, eləcə də Bankın qəbul etmək istədiyi risk səviyyəsini əks etdirir və bu zaman əsas diqqət ayrı-ayrı sahələrə yetirilir. Bundan əlavə, Bank bütün risk və əməliyyat növləri üzrə məcmu risk həcmi ilə bağlı olaraq ümumi risk daşımaq qabiliyyətinə nəzarət edir və ölçür.

Bütün fəaliyyət növləri üzrə əldə edilmiş məlumat risklərin təhlil və nəzarət edilməsi və tez aşkar olunması məqsədilə yoxlanılır və işlənir. Müntəzəm qaydada sənaye və müştəri riskləri üzrə hesabatlar hazırlanır.

Risklərin azaldılması

Bank ümumi risk idarəçiliyinin bir hissəsi kimi, faiz dərəcələrində, xarici valyutada, kapital risklərində, kredit risklərində və proqnozlaşdırılmış əməliyyatlarla bağlı risklərdə dəyişiklikləri idarə etmək üçün derivativləri və digər alətləri verir.

Həddindən artıq risk konsentrasiyası

Risklərin konsentrasiyası bir sıra biznes tərəfdaşı analoji fəaliyyət növləri ilə məşğul olanda və ya onların fəaliyyəti eyni coğrafi bölgədə həyata keçiriləndə və ya biznes tərəfdaşları oxşar iqtisadi xüsusiyyətlərə malik olanda və nəticədə iqtisadi, siyasi və digər şərtlərdə dəyişikliklər həmin biznes tərəfdaşlarının müqavilə öhdəliklərini yerinə yetirmək qabiliyyətinə eyni təsir göstərəndə yaranır. Risklərin konsentrasiyası Bankın fəaliyyət nəticələrinin xüsusi sənaye sahəsinə təsir göstərən dəyişikliklərə qarşı nisbi həssaslığını əks etdirir.

Həddindən artıq risk konsentrasiyasının təsirini altına düşməmək üçün, Bank daxili prosedurlarında müxtəlif xüsusiyyətlərə malik olan portfəllərin idarə edilməsi qaydaları ilə təmin olunur. Müəyyən edilmiş risk konsentrasiyası müvafiq qaydada nəzarət və idarə olunur.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

21. Risklərin idarə edilməsi (davamı)**Kredit riski**

Kredit riski – Bankın sifarişçiləri, müştəriləri və ya biznes tərəfdaşları müqavilə öhdəliklərini yerinə yetirmədikləri üçün Bankın zərər çəkməsi riskidir. Bank kredit riskini ayrı-ayrı biznes tərəfdaşları və coğrafi və sənaye konsentrasiyaları üzrə Bankın qəbul etməyə hazır olduğu riskin həcmi üzrə limitləri müəyyən etməklə və həmin limitlərə riayət edilməni monitorinq etməklə idarə edir və nəzarət altında saxlayır.

Bank kredit keyfiyyətinin yoxlanılması prosesini təsis etmişdir ki, girovun müntəzəm qaydada yenidən baxılması da daxil olmaqla biznes tərəfdaşlarının krediti ödəmək qabiliyyətlərində mümkün dəyişikliklərin tez müəyyən edilməsi təmin edilsin. Biznes tərəfdaşları üzrə limitlər kredit riskinin təsnifləşdirilməsi sistemindən istifadə etməklə müəyyən edilir. Bu sistem hər bir biznes tərəfdaşına müntəzəm olaraq yenidən baxılmalı olan risk reytingini təyin edir. Kredit keyfiyyətinin yenidən baxılması prosesi Banka məruz qaldığı risklər nəticəsində potensial zərəri qiymətləndirmək və lazımı tədbirləri görmək imkanını yaradır.

Kreditlə bağlı təəhhüd riskləri

Bankın müştərilərə verdiyi zəmanətlər əsasında Bank tərəfindən onların adından ödənişlər aparmaq zərurəti yarana bilər. Müştərilər bu ödənişləri Banka akkreditivin şərtləri əsasında qaytarırlar. Onlar Bankı kredit risklərinə oxşar risklərə məruz qoyur, bunlar da eyni nəzarət prosesləri və qaydaları ilə azaldılır.

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın komponentlər, o cümlədən derivativ alətlər üçün məruz qala biləcəyi maksimal kredit riski, qarşılıqlı hesablaşma haqqında əsas razılaşmaların və girov razılaşmalarının istifadə edilməsi nəticəsində riskin azalmasını nəzərə almadan, daha yaxşı onların balans dəyərləri ilə əks etdirilir.

Maliyyə alətləri ədalətli dəyərle qeydə alınanda balans dəyəri dəyərin dəyişməsi nəticəsində gələcəkdə yarana bilən maksimal riskin həcmi deyil, cari kredit riskinin həcmi əks etdirir.

Maliyyə alətlərinin hər bir sinfi üzrə kredit riskinin maksimal həcmi haqqında daha ətraflı məlumat xüsusi qeydlərdə açıqlanır. Girov və digər risk azaldan mexanizmlərin təsiri 7-ci Qeyddə göstərilir.

Maliyyə aktivlərinin siniflər üzrə kredit keyfiyyəti

Maliyyə aktivlərinin kredit keyfiyyəti Bankın daxili kredit reytingləri ilə idarə olunur. Aşağıdakı cədvəldə Bankın kredit reytingi sistemində əsaslanaraq maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın kreditlə bağlı sətirlərində aktivlərin sinifləri üzrə kredit keyfiyyəti göstərilir.

2016	<i>Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş</i>				<i>Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş</i>	<i>Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş</i>	<i>Cəmi</i>
	<i>Qeydlər</i>	<i>Yüksək reyting</i>	<i>Standart reyting</i>	<i>Qeyri-standart reyting</i>			
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri (kassada olan pul vəsaitlərini çıxmaqla)	5	17,290	756	–	–	–	18,046
Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankında məcburi ehtiyatlar		560	–	–	–	–	560
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	6	40,390	–	–	–	9,752	50,142
Derivativ maliyyə aktivi	7	–	535	–	–	–	535
Müştərilərə verilmiş kreditlər							
Kiçik müəssisələrə verilmiş kreditlər	8	–	13,151	27,288	16,127	137,095	193,661
İstehlak kreditləri		–	–	24,328	63,514	634	88,476
Avtokreditlər		–	–	13,325	46,307	–	59,632
Korporativ kreditlər		–	5,080	8,861	1,293	31,905	47,139
Digər maliyyə aktivləri	12	–	1,350	–	–	–	1,350
Cəmi ümumi qalıqlar		58,240	20,872	73,802	127,241	179,386	459,541

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

21. Risklərin idarə edilməsi (davamı)**Kredit riski (davamı)**

2015	Qeyd- lər	Yüksək reyting	Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş		Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsiz- ləşməmiş	Fərdi şəkilə dəyərsiz- ləşmiş	Cəmi
			Standart reyting	Qeyri- standart reyting			
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri (kassada olan pul vəsaitlərini çıxmaqla)	5	19,225	8,721	-	-	-	27,946
Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankında məcburi ehtiyatlar		2,056	-	-	-	-	2,056
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	6	48,274	-	-	-	1,687	49,961
Müştərilərə verilmiş kreditlər							
Kiçik müəssisələrə verilmiş kreditlər	8	-	94,376	6,169	8,947	43,218	152,710
İstehlak kreditləri		-	-	93,685	19,714	804	114,203
Avtokreditlər		-	-	41,729	25,627	26	67,382
Korporativ kreditlər		-	46,884	-	1,107	45,045	93,036
Digər maliyyə aktivləri	12	-	402	-	-	-	402
Cəmi ümumi qalıqlar		69,555	150,383	141,583	55,395	90,780	507,696

Bank kreditlə bağlı aktivlərini aşağıdakı kimi təsnif edir:

Yüksək reyting – bura maliyyə vəziyyəti və ya ölkə riski ilə qiymətləndirilən, dövr ərzində kredit şərtlərində heç bir dəyişiklik olmayan, əsas və faiz borclarında gecikmələr olmayan biznes tərəfdaşları aid edilir.

Standart reyting – bura maliyyə vəziyyəti stabil qiymətləndirilən, dövr ərzində kredit şərtlərində heç bir dəyişiklik olmayan, əsas və faiz borclarında 30 gündən artıq olmayan biznes tərəfdaşları aid edilir.

Qeyri-standart reyting – bura maliyyə vəziyyəti qənaətbəxş qiymətləndirilən, dövr ərzində kredit şərtlərinə dəyişiklik edilən, əsas və faiz borclarında gecikmələr olmayan biznes tərəfdaşları aid edilir.

Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş – bura maliyyə vəziyyəti kafi qiymətləndirilən, dövr ərzində kredit şərtlərinə dəyişiklik edilən, əsas və faiz borclarında vaxtı keçmiş borcları olan biznes tərəfdaşları aid edilir. Bunlara həmçinin ümumi şəkildə vaxtı keçmiş qiymətləndirilən kreditlər də daxildir. Vaxtı keçmiş kreditlərin müddətlərinin təhlili aşağıda təqdim edilir.

Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş – bura maliyyə vəziyyəti kafi və qeyri-kafi qiymətləndirilən, dövr ərzində kredit şərtlərinə dəyişiklik edilən, əsas və faiz borclarında vaxtı keçmiş borcları olan biznes tərəfdaşları aid edilir.

Siyasətinə uyğun olaraq Bank kredit portfeli daxilində reytingləri dəqiq və ardıcıl şəkildə təbiiq etməlidir. Bu mövcud risklərin məqsədli idarə olunması, habelə kredit risklərinin həcmələrini bütün fəaliyyət növləri və məhsullar üzrə müqayisə edilməsi imkanını təmin edir. Reyting sistemi biznes tərəfdaşlarının qiymətləndirilməsi üçün əsas ilkin məlumat olan bir sıra maliyyə-analitik metodlara, eləcə də işlənmiş bazar məlumatlarına əsaslanır. Bütün daxili risk kateqoriyaları Bankın reyting siyasətinə uyğun olaraq müəyyən edilir. Verilən reytinglər müntəzəm qaydada qiymətləndirilir və yenidən baxılır.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

21. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Kredit riski (davamı)

Vaxtı keçmiş kreditlərin müddətlərə görə təhlili aşağıda təqdim edilir. Vaxtı keçmiş kreditlərin əksəriyyəti dəyərsizləşmiş hesab olunmur.

Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlərin müddətlərinin maliyyə aktivlərinin sinifləri üzrə təhlili

Müştərilərə verilmiş kreditlər:

	2016				Cəmi
	30 gündən az	31-60 gün	61-90 gün	90 gündən çox	
Avtokreditlər	-	1,598	1,125	43,584	46,307
Korporativ kreditlər	1,178	-	-	115	1,293
Kiçik müəssisələrə verilmiş kreditlər	503	2,500	1,250	11,874	16,127
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	-	1,947	1,599	59,968	63,514
Cəmi	1,681	6,045	3,974	115,541	127,241

	2015				Cəmi
	30 gündən az	31-60 gün	61-90 gün	90 gündən çox	
Avtokreditlər	-	4,571	2,330	18,726	25,627
Korporativ kreditlər	59	-	548	500	1,107
Kiçik müəssisələrə verilmiş kreditlər	4,478	200	170	4,099	8,947
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	16	4,660	3,498	11,540	19,714
Cəmi	4,553	9,431	6,546	34,865	55,395

Dəyərsizləşmənin qiymətləndirilməsi

Kreditlərin dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilməsi zamanı nəzərə alınan əsas amillərə bunlar daxildir: əsas məbləğlərin və faizlərin ödənilməsinin 90 gündən artıq müddətdə gecikdirilib-gecikdirilməməsi, biznes tərəfdaşlarının pul vəsaitlərinin hərəkətlərində çətinliklər haqqında məlumatın olub-olmaması, kredit reytinglərinin aşağı düşməsi və ya müqavilənin ilkin şərtlərinin pozulması. Bank dəyərsizləşmə baxımından iki səviyyədə qiymətləndirmə aparır: fərdi şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar və məcmu şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar.

Fərdi şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar

Bank fərdi olaraq mühüm olan hər bir kredit və ya avans üzrə tələb olunan ehtiyatları fərdi şəkildə müəyyən edir. Ehtiyatların məbləği müəyyən edildiyi zaman aşağıdakı amillər nəzərə alınır: biznes tərəfdaşının biznes-planının dayanıqlığı, onun maliyyə çətinlikləri yarandığı təqdirdə fəaliyyət nəticələrini təkmilləşdirmək qabiliyyəti, proqnozlaşdırılan mədaxillər və müflislik halında gözlənilən dividend ödənişləri, maliyyə dəstəyinin cəlb edilməsi imkanı, girovun satış dəyəri və gözlənilən pul vəsaitləri hərəkətinin müddətləri. Gözlənilməyən hadisələr daha yaxın diqqət yetirilməsini tələb etdiyi hallar istisna olmaqla, dəyərsizləşmə zərərli hər hesabət tarixində qiymətləndirilir.

Ümumi şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar

Fərdi olaraq mühüm olmayan müştərilərə verilmiş kreditlərin və fərdi olaraq mühüm olan, lakin fərdi şəkildə dəyərsizləşməsinə dair obyektiv sübutlar olmayan kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatlar məcmu şəkildə qiymətləndirilir. Ehtiyatlar hər bir hesabət tarixinə qiymətləndirilir və bu zaman hər bir kredit portfeli ayrıca təhlil edilir.

Məcmu şəkildə qiymətləndirmə zamanı fərdi şəkildə dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübut olmayanda da portfelin dəyərsizləşməsi müəyyən edilir. Dəyərsizləşmə zərərli aşağıdakı məlumatları nəzərə almaqla müəyyən edilir: portfel üzrə tarixi zərər, cari iqtisadi şəraitlər, zərərin çəkilməsi ehtimal edilən andan həmin zərərin dəyərsizləşmə üzrə fərdi şəkildə qiymətləndirilən dəyərsizləşmə zərərinə tələb etməsi müəyyən edildiyi anadək təxmini müddət və gözlənilən mədaxillər və aktiv dəyərsizləşdikdən sonra dəyərin bərpa edilməsi. Bundan sonra dəyərsizləşmə ehtiyatı kredit rəhbərliyi tərəfindən Bankın ümumi siyasətinə uyğunluq baxımından yoxlanılır.

Maliyyə zəmanətləri və akkreditivlər kreditlərlə eyni şəkildə qiymətləndirilir və ehtiyat ayrılır.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

21. Risklərin idarə edilməsi (davamı)**Kredit riski (davamı)**

Bankın maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üzrə coğrafi konsentrasiya belədir:

	2016				2015			
	Azərbaycan	İƏİT	MDB və digər qeyri - İƏİT dövlətləri	Cəmi	Azərbaycan	İƏİT	MDB və digər qeyri - İƏİT dövlətləri	Cəmi
Aktivlər								
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	15,492	1,101	10,243	26,836	25,468	1,576	14,528	41,572
ARMB-də məcburi ehtiyat	560	-	-	560	2,056	-	-	2,056
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	40,390	-	-	40,390	48,205	69	-	48,274
Müştərilərə verilmiş kreditlər	195,337	-	-	195,337	364,309	-	-	364,309
Derivativ maliyyə aktivləri	-	-	535	535	-	-	-	-
Digər maliyyə aktivləri	1,350	-	-	1,350	310	92	-	402
	253,129	1,101	10,778	265,008	440,348	1,737	14,528	456,613
Öhdəliklər								
ARMB və digər kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	(30,115)	-	(292,900)	(323,015)	(30,005)	-	(318,190)	(348,195)
Müştəri hesabları	(51,873)	-	-	(51,873)	(86,739)	-	-	(86,739)
Subordinasiyalı borclar	-	-	(22,863)	(22,863)	-	-	(16,986)	(16,986)
Digər maliyyə öhdəlikləri	(502)	-	-	(502)	(332)	-	-	(332)
	(82,490)	-	(315,763)	(398,253)	(117,076)	-	(335,176)	(452,252)
Xalis aktivlər/(öhdəliklər)	170,639	1,101	(304,985)	(133,245)	323,272	1,737	(320,648)	4,361

Likvidlik riski və maliyyələşdirmənin idarə edilməsi

Likvidlik riski adi və ya fəvqəladə şəraitdə ödəniş tarixində Bankın ödənişlə bağlı öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi riskidir. Bu riski məhdudlaşdırmaq məqsədilə rəhbərlik mövcud minimal bank əmanətləri məbləğindən əlavə müxtəlif maliyyələşdirmə mənbələrini təmin etmişdir və bundan əlavə likvidliyi nəzərə almaqla aktivləri idarə edir və gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin və likvidliyin gündəlik monitorinqini həyata keçirir. Bu proses gözlənilən pul vəsaitləri hərəkətlərinin qiymətləndirilməsini və tələb olunduqda əlavə maliyyələşdirmə əldə etmək üçün istifadə edilə bilən yüksək keyfiyyətli təminatın mövcudluğunu daxil edir.

Bank pul vəsaitlərinin hərəkəti gözlənilmədən kəsildiyi təqdirdə asanlıqla satıla bilən yüksək tələbatlı növbə-növ aktivlər portfelinə sahibdir. Həmçinin Bankın likvidlik ehtiyaclarını ödəmək üçün qiymətləndirə bildiyi xüsusi kredit xətləri vardır. Bundan əlavə, Bank ARMB-da pul depoziti (məcburi ehtiyat) yerləşdirmiş və onun məbləği cəlb edilmiş müştəri əmanətlərinin səviyyəsindən asılıdır.

Likvidlik vəziyyəti Bank tərəfindən ARMB-nın təyin etdiyi müəyyən likvidlik əmsallarına əsaslanır. ARMB banklardan ani likvidlik əmsalının 30% səviyyəsində saxlanmasını tələb edir. 31 dekabrda bu əmsallar aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2016	2015
Ani likvidlik əmsalı	32.19%	229%

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

21. Risklərin idarə edilməsi (davamı)**Likvidlik riski və maliyyələşdirmənin idarə edilməsi (davamı)***Maliyyə öhdəliklərinin ödəniş tarixinə qalmış müddətlər üzrə təhlili*

Aşağıdakı cədvəllərdə diskont edilməmiş müqavilə öhdəlikləri əsasında Bankın 31 dekabrda maliyyə öhdəlikləri ödəniş tarixinə qalmış müddətlər üzrə təqdim edilir. Tələb əsasında ödənilməli öhdəliklər ödəniş tələbinin mümkün olan ən tez tarixdə verilmiş hesab olunur. Bununla bərabər Bank gözləyir ki, müştərilərin çoxu Bank ödənişi aparmalı olduğu ən tez tarixdə ödənişi tələb etməyəcək və cədvəl keçmiş müddətlər üçün əmanətlərin tələb edilməsi haqqında məlumat əsasında Bankın hesabladığı gözlənilən pul vəsaitləri hərəkətlərini əks etdirmir.

31 dekabr 2016-cı il	3 aydan az	3-12 ay	1-5 il	5 ildən çox	Cəmi
Maliyyə öhdəlikləri					
ARMB və digər kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	95,528	64,399	196,315	918	357,160
Müştəri hesabları	14,264	26,800	14,236	-	55,300
Digər maliyyə öhdəlikləri	502	-	-	-	502
Subordinasiyalı kreditlər	971	5,460	21,975	11,290	39,696
Cəmi diskont edilməmiş maliyyə öhdəlikləri	111,265	96,659	232,526	12,208	452,658

31 dekabr 2015-ci il	3 aydan az	3-12 ay	1-5 il	5 ildən çox	Cəmi
Maliyyə öhdəlikləri					
ARMB və digər kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	27,383	136,742	219,292	10,043	393,460
Müştəri hesabları	22,962	51,895	19,387	-	94,244
Digər maliyyə öhdəlikləri	332	-	-	-	332
Subordinasiyalı kreditlər	726	3,975	16,340	9,854	30,895
Cəmi diskont edilməmiş maliyyə öhdəlikləri	51,403	192,612	255,019	19,897	518,931

Aşağıdakı cədvəldə Bankın maliyyə təəhhüdləri və şərti öhdəliklərinin müqavilə müddətləri göstərilir. Hər bir yerinə yetirilməmiş kredit öhdəliyi müştərinin icra edilməsini tələb edə bildiyi ən erkən tarixin təsadüf etdiyi müddətə daxil edilir. Buraxılmış maliyyə zəmanəti haqqında müqavilələrlə bağlı zəmanətin maksimal məbləği həmin zəmanətin tələb edilə bildiyi ən erkən dövrə aid edilir.

	3 aydan az	3-12 ay	1-5 il	5 ildən çox	Cəmi
2016	9,038	-	-	-	9,038
2015	15,267	1,482	69	-	16,818

Bank gözləyir ki, şərti öhdəliklərin və ya təəhhüdlərin hamısının öhdəlik müddəti tamamlanana qədər yerinə yetirilməsi tələb olunmayacaqdır.

Bankın öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyəti müəyyən müddət ərzində aktivlərin ekvivalent məbləğini reallaşdırmaq qabiliyyətindən asılıdır. 31 dekabr 2016-cı il tarixində bir ildən az müddətə cəmi portfelin təxminən 75%-ni (2015-ci il: 80%) təşkil edən fiziki şəxslərdən və müəssisələrdən alınmış iri əmanətlərin cəmləşməsi mövcuddur.

31 dekabr 2016-cı il tarixinə Bank Ana şirkətdən cəmi 313,353 AZN (2015-ci il: 332,365 AZN) məbləğində əhəmiyyətli maliyyələşdirmə almışdır. Bu vəsaitlərin iri məbləğdə çıxarılması Bankın əməliyyatlarına mənfi təsir göstərə bilər. Rəhbərlik hesab edir ki, yaxın gələcəkdə Bankın maliyyələşdirməsi həmin səviyyədə saxlanacaq və bu vəsaitləri çıxarmaq zərurəti yaranarsa, Bank əvvəlcədən bildiriş alacaq və lazımı ödənişləri aparmaq məqsədilə tez satılan aktivlərini sata biləcək.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

21. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Likvidlik riski və maliyyələşdirmənin idarə edilməsi (davamı)

Ödəmə müddətlərində fərqlərin təhlili cari hesablarda tarixi sabitliyi əks etdirmir. Onların ödənilməsi tarixən yuxarıdakı cədvəllərdə göstərilən müddətlərdən daha uzun müddətdə aparılırdı. Bu qalıqlar yuxarıdakı cədvəllərdə üç aydan az müddət ərzində ödənilməli məbləğlərə daxil edilmişdir.

Müştərilər qarşısında öhdəliklərə fiziki şəxslərin müddətli depozitləri daxildir. Azərbaycan qanunvericiliyinə uyğun olaraq Bank bu depozitləri əmanətçinin tələbi ilə qaytarmalıdır.

Bazar riski

Bazar riski maliyyə alətlərinin gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin ədalətli dəyəri faiz dərəcəsi və valyuta məzənnələri kimi bazar parametrlərində dəyişikliklər nəticəsində təərəddüd eləməsi riskidir. Bank bazar riskinin həcmi qeyri-ticarət portfəllərinə təsnif edir. Qeyri-ticarət pozisiyaları həssaslıq təhlilindən istifadə etməklə idarə və monitoring edilir. Xarici valuta konsentrasiyasından qeyri, Bankın iri bazar riski konsentrasiyaları yoxdur.

Valyuta riski

Valyuta riski – maliyyə alətinin dəyərinin xarici valyuta dərəcələrində dəyişikliklərə görə təərəddüd etməsi riskidir. İdarə Heyəti ARMB göstərişlərinə uyğun olaraq valyuta mövqeləri üzrə limitlər müəyyən etmişdir. Mövqələrə gündəlik monitoring edilir.

Aşağıdakı cədvəl 31 dekabr 2016-cı və 2015-ci il tarixlərinə Bankın qeyri-ticarət monetar aktivləri və öhdəlikləri və proqnozlaşdırılmış pul vəsaitləri hərəkətləri üzrə əhəmiyyətli riskə məruz qaldığı valyutalar göstərilir. Təhlil, bütün digər göstəricilərin sabit qalması şərti ilə, valyuta dərəcəsinin AZN-ə qarşı məntiqi dərəcədə mümkün olan hərəkətinin ümumi gəlir haqqında hesabatə təsirini (valyutaya qarşı həssas olan qeyri-ticarət monetar aktivlərin və öhdəliklərin ədalətli dəyərinə görə) hesablayır. Kapitala təsir ümumi gəlir haqqında hesabatə təsirdən fərqlənir. Cədvəldə mənfəətli məbləğ ümumi gəlir haqqında hesabatda və ya kapitalda potensial xalis azalmanı, müsbət məbləğ isə xalis potensial artmanı əks etdirir.

Valyuta	2016		2015	
	Məzənnədə artım %	Vergidən əvvəl mənfəətə təsir	Məzənnədə artım %	Vergidən əvvəl mənfəətə təsir
ABŞ dolları	20.00%	618	60.00%	(2,640)
Avro	20.00%	53	60.00%	(387)
Rusiya rublu	35.00%	13	50.00%	(424)

Valyuta	2016		2015	
	Məzənnədə azalma %	Vergidən əvvəl mənfəətə təsir	Məzənnədə azalma %	Vergidən əvvəl mənfəətə təsir
ABŞ dolları	(20.00%)	(618)	(60.00%)	2,640
Avro	(20.00%)	(53)	(60.00%)	387
Rusiya rublu	(25.00%)	(10)	(50.00%)	424

Əməliyyat riski

Əməliyyat riski – sistemlərin nasazlığı, işçilərin səhvi, saxtakarlığı və ya xarici hadisələr nəticəsində yaranan riskdir. Nəzarət sistemi işləməyəndə əməliyyat riskləri nüfuza xələl vura, hüquqi nəticələrə və ya maliyyə zərərlərinə gətirib çıxara bilər. Bank bütün əməliyyat risklərinin aradan götürülməsini güman edə bilməz, lakin Bank bu riskləri nəzarət sistemi və potensial risklərin izlənməsi və onlarla bağlı tədbirlərin görülməsi yolu ilə idarə edə bilər. Nəzarət sistemində vəzifələrin səmərəli bölünməsi, daxil olma, təsdiq etmə və tutuşdurma prosedurları, heyətin təlimləndirilməsi və qiymətləndirilməsi prosesləri, eləcə də daxili auditdən istifadə daxildir.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

22. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri**Ədalətli dəyər iyerarxiyası**

Ədalətli dəyər haqqında məlumatların açıqlanması məqsədilə Bank aktiv və ya öhdəliyin xüsusiyyəti, xarakteri və riskləri əsasında aktiv və öhdəliklər siniflərini və yuxarıda izah edildiyi kimi ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyəsini müəyyən etmişdir.

	Qiymətləndirmə tarixi	<i>Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün istifadə edilən göstəricilər</i>			
		Aktiv bazarda kvotasiya edilən		Aktiv bazarda kvotasiya edilən	
		qiymətlər (Səviyyə 1)	Qiymətləndirmə tarixi	qiymətlər (Səviyyə 1)	Qiymətləndirmə tarixi
Ədalətli dəyərle ölçülmüş aktivlər					
Derivativ maliyyə aktivləri	31 dekabr 2016-cı il	-	535	-	535
Ədalətli dəyəri açıqlanan aktivlər					
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	31 dekabr 2016-cı il	26,836	-	-	26,836
ARMB-də məcburi ehtiyat	31 dekabr 2016-cı il	-	-	560	560
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	31 dekabr 2016-cı il	-	-	40,390	40,390
Müştərilərə verilmiş kreditlər	31 dekabr 2016-cı il	-	-	208,120	208,120
Digər maliyyə aktivləri	31 dekabr 2016-cı il	-	-	1,350	1,350
Ədalətli dəyəri açıqlanan öhdəliklər					
ARMB və digər kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2016-cı il	-	-	323,015	323,015
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2016-cı il	-	-	52,649	52,649
Subordinasiyalı borclar	31 dekabr 2016-cı il	-	-	22,863	22,863
Digər öhdəliklər	31 dekabr 2016-cı il	-	-	502	502

	Qiymətləndirmə tarixi	<i>Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün istifadə edilən göstəricilər</i>			
		Aktiv bazarda kvotasiya edilən		Aktiv bazarda kvotasiya edilən	
		qiymətlər (Səviyyə 1)	Qiymətləndirmə tarixi	qiymətlər (Səviyyə 1)	Qiymətləndirmə tarixi
Ədalətli dəyəri açıqlanan aktivlər					
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	31 dekabr 2015-ci il	41,572	-	-	41,572
ARMB-də məcburi ehtiyat	31 dekabr 2015-ci il	-	-	2,056	2,056
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	31 dekabr 2015-ci il	-	-	48,274	48,274
Müştərilərə verilmiş kreditlər	31 dekabr 2015-ci il	-	-	360,355	360,355
Digər aktivlər	31 dekabr 2015-ci il	-	-	402	402
Ədalətli dəyəri açıqlanan öhdəliklər					
ARMB və digər kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2015-ci il	-	-	348,784	348,784
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2015-ci il	-	-	88,097	88,097
Subordinasiyalı borclar	31 dekabr 2015-ci il	-	-	16,986	16,986
Digər öhdəliklər	31 dekabr 2015-ci il	-	-	332	332

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

22. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri (davamı)

Ədalətli dəyərle əks etdirilməmiş maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri

Aşağıda Bankın maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında ədalətli dəyərle əks etdirilməmiş maliyyə alətlərinin balans dəyərləri və ədalətli dəyərləri siniflər üzrə müqayisə edilir. Cədvəldə qeyri-maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin ədalətli dəyərləri təqdim edilmir:

	2016			2015		
	Balans dəyəri	Ədalətli dəyər	Tanınmamış gəlir/(zərər)	Balans dəyəri	Ədalətli dəyər	Tanınmamış gəlir/(zərər)
Aktivlər						
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	26,836	26,836	-	41,572	41,572	-
ARMB-də məcburi ehtiyatlar	560	560	-	2,056	2,056	-
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	40,390	40,390	-	48,274	48,274	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər	195,337	208,120	12,783	364,309	360,355	(3,954)
Digər aktivlər	1,350	1,350	-	402	402	-
Öhdəliklər						
ARMB və digər kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	323,015	323,015	-	348,195	348,784	(589)
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	51,873	52,649	(776)	86,739	88,097	(1,358)
Subordinasiyalı borclar	22,863	22,863	-	16,986	16,986	-
Digər öhdəliklər	502	502	-	332	332	-
			(12,007)			(5,901)

Qiymətləndirmə üsulları və ehtimalları

Aşağıda maliyyə hesabatlarında ədalətli dəyərle hələ əks etdirilməmiş maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərlərini müəyyən etmək üçün istifadə edilən metodologiya və fərziyyələr təsvir olunur.

Ədalətli dəyərləri balans dəyərlərinə təxmini bərabər olan aktivlər

Tez satıla bilən və ödəmə müddəti qısa (üç aydan az) olan maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ilə bağlı olaraq ehtimal edilir ki, onların balans dəyərləri təxminən ədalətli dəyərlərinə bərabərdir. Bu ehtimal müəyyən edilmiş ödəniş tarixi olmayan müddətsiz depozitlərə və əmanət hesablarına da tətbiq edilir.

Amortizasiya hesablanmış dəyərle uçota alınan maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri

Kvotasiya edilən alətlərin ədalətli dəyəri hesabat tarixində qiymət kvotasiyalarına əsaslanır. Kvotasiya edilməyən alətlərin, müştərilərə verilmiş kreditlərin, müştəri depozitlərinin, kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlərin, ARMB və kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklərin və digər maliyyə aktiv və öhdəliklərinin, maliyyə lizinqinə əsasən öhdəliklərin ədalətli dəyərini ölçmək üçün gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti eyni şərtlər, kredit riski və qalan ödəmə müddəti olan borclar üçün hazırda mövcud olan dərəcələrlə diskont edilir.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

23. Aktivlərin və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin təhlili

Aşağıdakı cədvəldə aktivlər və öhdəliklər onların qaytarılması və ya ödənilməsi gözlənilən müddətlər üzrə təhlil edilir. Bankın müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş diskont edilməmiş ödəmə öhdəliyi və bir il ərzində aşağıda göstərilən mənfi uyğunsuzluq probleminin rəhbərlik tərəfindən necə həll edilməsi "Risklərin idarə edilməsi" adlı 21-ci Qeyddə göstərilir.

	2016			2015		
	1 il ərzində	1 ildən çox	Cəmi	1 il ərzində	1 ildən çox	Cəmi
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	26,836	-	26,836	41,572	-	41,572
ARMB-də məcburi ehtiyatlar	560	-	560	2,056	-	2,056
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	-	40,390	40,390	15,333	32,941	48,274
Müştərilərə verilmiş kreditlər	134,300	61,037	195,337	152,289	212,020	364,309
Əmlak və avadanlıqlar	-	2,599	2,599	-	4,000	4,000
Qeyri-maddi aktivlər	-	1,741	1,741	-	1,044	1,044
Derivativ maliyyə aktivi	535	-	535	-	-	-
Digər aktivlər	1,661	1,960	3,621	1,681	2,823	4,504
Cəmi	163,892	107,727	271,619	212,931	252,828	465,759
ARMB və digər kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	131,514	191,501	323,015	133,602	214,593	348,195
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	38,686	13,187	51,873	70,104	16,635	86,739
Cari mənfəət vergisi öhdəliyi	822	-	822	-	-	-
Digər öhdəliklər	1,283	-	1,283	1,069	-	1,069
Subordinasiyalı borclar	240	22,623	22,863	190	16,796	16,986
Cəmi	172,545	227,311	399,856	204,965	248,024	452,989
Xalis	(8,653)	(119,584)	(128,237)	7,966	4,804	12,770

2-ci Qeyddə göstəriləyi kimi, Bankın daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etmək qabiliyyəti Ana şirkətin gələcək dəstəyindən asılıdır.

24. Əlaqəli tərəflər haqqında açıqlamalar

24 sayılı "Əlaqəli tərəflərlə bağlı məlumatların açıqlanması" MUBS-a uyğun olaraq tərəflər o halda əlaqəli hesab edilir ki, bir tərəf digər tərəfə nəzarət etmək və ya maliyyə və ya əməliyyat qərarlarının qəbul edilməsində mühüm təsir göstərmək iqtidarındadır. Hər bir potensial əlaqəli tərəf münasibətlərini nəzərdən keçirdikdə, diqqət bu münasibətlərin yalnız hüquqi formasına deyil, mahiyyətinə də yönəldilməlidir.

Əlaqəli tərəflər arasında əməliyyatlar əlaqəli olmayan tərəflər arasında əməliyyatlarla eyni şərtlər, müddət və məbləğdə aparılır.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

24. Əlaqəli tərəflər haqqında açıqlamalar (davamı)

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların qalıqları aşağıda göstərilir:

	2016			2015		
	Ana şirkət	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Digər aidiyyəti olan şəxslər	Ana şirkət	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Digər aidiyyəti olan şəxslər
1 yanvara kredit qalığı, ümumi	-	-	581	-	-	190
İl ərzində verilmiş kreditlər	-	-	32	-	-	433
İl ərzində kredit ödəmələri	-	-	(222)	-	-	(46)
Digər hərəkətlər	-	-	13	-	-	4
31 dekabrda kredit qalığı, ümumi	-	-	404	-	-	581
1 yanvarda depozitlər	-	5,753	439	-	3,620	282
İl ərzində alınmış depozitlər	-	6,520	1,105	-	5,712	426
İl ərzində ödənilmiş depozitlər	-	(5,753)	(456)	-	(3,620)	(282)
Digər hərəkətlər	-	-	24	-	41	13
31 dekabrda depozitlər	-	6,520	1,112	-	5,753	439
31 dekabrda cari hesablar	-	522	23	-	177	106
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	9,875	1,394	-	13,908	1,645	-
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	-	-	7,837	-	69	-
ARMB və digər kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	187,757	105,143	-	318,190	-	-
Subordinasiyalı borclar	22,863	-	-	16,986	-	-
Öhdəliklər və verilmiş zəmanətlər	-	-	-	-	69	-

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlardan gəlir və xərclər aşağıda təqdim edilir:

	2016			2015		
	Ana şirkət	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Digər aidiyyəti olan şəxslər	Ana şirkət	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Digər aidiyyəti olan şəxslər
31 dekabrda başa çatan il üzrə						
Faiz gəliri	-	-	116	-	-	44
Faiz xərci	(18,734)	(4,811)	(10)	(15,424)	(345)	(17)
Dəyersizləşmə xərci	-	-	(7,627)	-	-	-
Haqq və komissiya gəliri	-	-	-	-	-	-
Haqq və komissiya xərci	-	-	-	-	-	-
Digər əməliyyat xərcləri	-	-	(65)	-	-	(113)

Əsas rəhbərlik heyətinə ödəniləcək məbləğlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2016	2015
Əmək haqqı və digər qısamüddətli ödənişlər	689	530
Sosial sığorta məsrəfləri	152	117
Əsas rəhbərlik heyətinə ödənişlər, cəmi	841	647

31 dekabr 2016-cı ildə Bankın əsas rəhbərlik heyəti 3 nəfərdən (2015-ci il: 3 nəfər) ibarət olmuşdur.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Kapitalın adekvatlığı

Bank tərəfindən kapitalın idarə edilməsinin məqsədləri (i) ARMB-nin müəyyən etdiyi kapital tələblərinin yerinə yetirilməsi, (ii) Bankın daim fəaliyyət göstərən müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməsi imkanının təmin edilməsi və (iii) fəaliyyətin həyata keçirilməsi və səhmdar dəyərinin maksimal artırılması məqsədilə yüksək kredit reytinginin və kapitalın adekvatlığı reytinglərinin təmin edilməsidir. ARMB-nin müəyyən etdiyi Kapitalın adekvatlığı əmsallarına uyğunluq hər ay Bankın Baş İcraçı Direktoru və Baş Mühasibi tərəfindən nəzərdən keçirilən və imzalanan həmin əmsalların hesablanması təsvir edən hesabatlar vasitəsilə nəzarət edilir. Kapitalın idarə edilməsinin digər məqsədləri hər il qiymətləndirilir.

Bank iqtisadi şərait və fəaliyyətinin risk xüsusiyyətləri dəyişdikcə kapital strukturunu idarə edir və müvafiq düzəlişlər aparır. Kapitalın strukturunu saxlamaq və ya bu strukturda düzəlişlər etmək məqsədilə Bank səhmdarlara ödənilən dividend ödənişlərinin məbləğində düzəlişlər edə, kapitalı səhmdarlara qaytara bilər. Keçən illərlə müqayisədə məqsəd, siyasət və proseslərdə ciddi dəyişikliklər baş verməmişdir.

ARMB hər bankdan və ya bank qrupundan: (a) səhm kapitalını minimal 50,000 AZN səviyyəsində saxlamağı; (b) cəmi nizamnamə kapitalının risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini ("cəmi kapital əmsalı") müəyyən edilmiş minimal 10% (2015-ci il: 10%) səviyyəsində və ya daha yuxarı səviyyədə saxlamağı və (c) 1 dərəcəli kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini ("1 dərəcəli kapital əmsalı") müəyyən edilmiş minimal 5% (2015-ci il: 56%) səviyyəsində və ya daha yuxarı səviyyədə saxlamağı tələb edir.

Rəhbərlik hesab edir ki, Bank 2016-cı il ərzində Azərbaycan qanunvericiliyinə uyğun kapitalın adekvatlığı əmsalına uyğunlaşmışdır. Ana şirkət Bankın Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının normativ tələblərinə uyğunluğunu və onun normal fəaliyyətini davam etdirməyini təmin etmək məqsədilə əlavə kapital qoyuluşu etməyə hazırdır.

ARMB öz qaydalarına uyğun olaraq 1 dərəcəli kapital və Cəmi kapital üzrə minimal kapitalın adekvatlığı əmsalını, müvafiq olaraq, 5% (2015-ci il: 5%) və 10% (2015-ci il: 10%) səviyyəsində saxlamağı tələb edir.

31 dekabrda Bankın kapitalın adekvatlığı əmsalı ARMB tələblərinə əsasən aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2016	2015
1 dərəcəli kapital	34,942	11,542
2 dərəcəli kapital	17,465	9,202
Çıxılın: kapitaldan tutulmalar	(1,727)	(1,429)
Cəmi kapital	50,680	19,315
Risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər	129,694	400,101
Cəmi kapital və Risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərdən digər çıxılmalar	7,986	255
1 dərəcəli kapitalın adekvatlığı əmsalı	25.6%	2.5%
Cəmi kapitalın adekvatlığı əmsalı	35.1%	4.8%

2 və 13 sayılı Qeydlərdə müzakirə edildiyi kimi Bank kapitalın adekvatlığı əmsallarına uyğunlaşmaq məqsədilə MBNP ilə razılaşdırılmış tədbirlər planına cavab olaraq zəmanət depoziti almışdır.